

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 31853594-101-1435 - 925
Konu : Kanun Tasarısı

12 / 6 / 2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 12/6/2017 tarihinde kararlaştırılan "Anayasa Değişikliğine Uyum Amacıyla Yargıya İlişkin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Binali YILDIRIM
Başbakan

Ek:

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

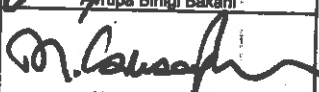
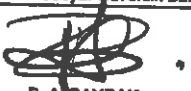
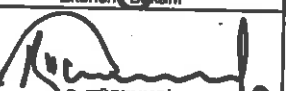
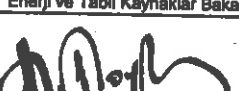
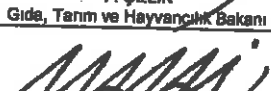
T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T/ 1099

MADDE 51-Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

BİNALİ YILDIRIM
BAŞBAKAN

 N. CANIKLI Başbakan Yardımcısı	 N. KURTULMUŞ Başbakan Yardımcısı	 Y. T. TÜRKES Başbakan Yardımcısı	
 V. KAYNAK Başbakan Yardımcısı	 B. BOZDAĞ Adalet Bakanı	 F. B. SAYAN KAYA Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı	 O. ÇELİK Avrupa Birliği Bakanı
 F. ÖZLÜ Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı	 A. ARSLAN Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	 M. BAŞERELİ Çevre ve Şehircilik Bakanı	 M. ÇAVUŞOĞLU Dışişleri Bakanı
 N. ZEYNEPÇİ Ekonomi Bakanı	 B. ABBAYRAK Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	 A. Ç. KILIÇ Gençlik ve Spor Bakanı	 F. ÇELİK Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı
 B. TÜFENKÇİ Gümrük ve Ticaret Bakanı	 S. SOYLU İçişleri Bakanı	 I. ELVAN Kalkınma Bakanı	 N. AVCI Kültür ve Turizm Bakanı
 N. AĞBAL Maliye Bakanı	 I. YILMAZ Millî Eğitim Bakanı	 F. IŞIK Millî Savunma Bakanı	 E. EROĞLU Orman ve Su İşleri Bakanı
 R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	 A. ARSLAN Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı		

Dosya No:

101-

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM AMACIYLA YARGIYA İLİŞKİN BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 67 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“A) İzinli olduğu durumlar hariç, ülke sınırları dışında üç günü geçirenler.”

MADDE 2- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“Askerî suçlar ile sırf askerî suçlar:

EK MADDE 11- Bu Kanunda düzenlenen suçlar ile asker kişilerin askerlik hizmet ve görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlar, askerî suçtur.

Bu Kanunda düzenlenen suçlardan yalnızca asker kişiler tarafından işlenen 60 ncı, 62 nci, 65 inci, 66 ncı, 67 nci, 68 inci, 70 inci, 79 uncu, 82 nci, 85 inci, 87 nci, 88 inci, 89 uncu, 90 ncı, 91 inci, 93 üncü, 94 üncü, 97 nci, 98 inci, 100 üncü, 101 inci, 102 nci ve 136 ncı maddelerinde düzenlenen suçlar, sırf askerî suçtur.

Amir-maiyet veya üst-ast ilişkisi:

EK MADDE 12- Askerlik hizmet ve görevlerine ilişkin hâller dışında, asker kişilerden nişanlıların, evlilik bağı kalmasa bile eşlerin, kan hısımlığından veya kayın hısımlığından üstsoy veya altsoy, üçüncü derece dâhil hısımların veya evlâtlık bağı olanların birbirlerine karşı işledikleri suçlar bakımından amir-maiyet ve üst-ast ilişkisi dikkate alınmaz.

Yükümlü erbaş ve erler arasında ast, üst veya amir ilişkisinin dikkate alınması için fiilin askerî hizmet ve görevlerinden dolayı işlenmesi şarttır.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması:

EK MADDE 13- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, aşağıdaki hâller hariç askerî suç ve cezalar hakkında da uygulanır:

a) Sırf askerî bir suçtan dolayı altı ay veya daha fazla süreli hapis cezasına hükmedilmesi.

b) Fiilin, disiplini ağır şekilde ihlâl etmesi veya birliğin güvenliğini tehlikeye düşürmesi ya da birliğin muharebe hazırlığını veya etkinliğini zafiyete uğratması ya da büyük bir zarar meydana getirmesi.

c) Fiilin savaş veya seferberlikte işlenmesi.

Soruşturma ve kovuşturma:

EK MADDE 14- Askerî suçların soruşturması ve kovuşturmasında Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır.

Askerî suçlarla ilgili olarak aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Subay ve astsubayların şüpheli sıfatıyla ifadesi bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından alınır.

b) Askerî amirler Cumhuriyet savcısının işe elkoymasına kadar delillerin kaybolmasını önleyecek tedbirleri alır.

c) Ülke sınırları dışında işlenen suçlar bakımından Cumhuriyet savcısı, adli kolluk görevlileri tarafından yapılacak işlemlerin Millî Savunma Bakanlığınca yurtdışında görevlendirilen adli müşavirler tarafından yapılmasını isteyebilir.

d) Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin bulunması ve sırf askerî suç nedeniyle askerî disiplinin ağır şekilde ihlâl edilmesi halinde de asker kişi hakkında

tutuklama kararı verilebilir.

e) Sırf askerî suçlarda, tutuklama yasağı uygulanmaz.

Mahkeme, asker kişilerin işlediği askerî suçlarla ilgili olarak kabul edilen iddianamenin bir örneğini soruşturma iznini veren komutanlığa gönderir. Bu komutanlık, davaya katılma talebinde bulunulmasına gerek olup olmadığına ilişkin görüşüyle birlikte iddianameyi Millî Savunma Bakanlığına iletir. Millî Savunma Bakanlığının talebi halinde, asker kişilerin işlediği askerî suçlara ilişkin ceza davalarına Bakanlık katılan olarak kabul edilir.

Askerî birlik komutanı veya askerî kurum amiri, emir komutasındaki asker kişileri, ifadelerinin alınması veya sorgularının yapılması için hazır bulundurulmasını sağlar.

Yakalama ve tutuklama:

EK MADDE 15- Aşağıda belirtilen hallerde, asker kişi herkes tarafından geçici olarak yakalanabilir:

a) Kişiye suçu işlerken rastlanması.

b) Suçüstü bir fiilden dolayı; izlenen kişinin kaçması olasılığının bulunması veya hemen kimliğini belirleme olanağının bulunmaması.

Tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde; Cumhuriyet savcısına derhal başvurma olanağı bulunmadığı takdirde, amiri, üstü, askerî karakol, nöbetçi, devriye, askerî inzibat ve kolluk görevlisi asker kişiyi yakalama yetkisine sahiptir.

Yakalanan kişi ve olay hakkında Cumhuriyet savcısına hemen bilgi verilerek emri doğrultusunda işlem yapılır. Cumhuriyet savcısı, yakalanan kişiyi serbest bırakmaz ise adli kolluk görevlilerine veya en yakın askerî inzibat karakoluna ya da askerî makama teslim edilmesine karar verir. Suçun Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan olması durumunda, yakalanan kişi Cumhuriyet savcısının talimatı ile adli kolluk görevlilerine teslim edilir.

Asker kişilerin gözaltına alınması veya tutuklanması durumunda; derhal kıt'a komutanı veya askerî kurum amirine de haber verilir.

Soruşturma izni ve izin vermeye yetkili merciler:

EK MADDE 16- Asker kişilerin işledikleri askerî suçların soruşturulması izne tabidir. Ancak, ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hallerinde soruşturma genel hükümlere göre yürütülür.

Soruşturma izni, asgari tugay komutanı (Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarında eşidi) olmak üzere, asker kişinin fiilen görev yaptığı sıralı amiri, bu kişilerin yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat verilir.

İzin vermeye yetkili merci, bir ön inceleme başlatır, ön incelemeyi bizzat yapabileceği gibi, hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki asker kişilerden biri veya birkaçına da yaptırabilir. Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler birden fazla ise içlerinden en kıdemlisi başkan olarak görev yapar.

Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun işlendiğinin öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil en geç otuz gün içinde verir. Bu süre, zorunlu hallerde otuz günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Yetkili merci, belirtilen süreler içinde soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar verir. Bu kararlara karşı on gün içinde itiraz edilebilir. İtiraz, general ve amiraller için Danıştay Birinci Dairesine, diğer asker kişiler için ise yetkili merciin yargı çevresinde bulunduğu bölge idare mahkemesine yapılır. İtirazlar, öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir.

General ve amiraller hakkındaki soruşturma Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Başsavcivekili tarafından yapılır. Hâkim kararı gerektiren işlemlere dair Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının talepleri ile kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlara yapılan itirazlar hakkında, soruşturma konusu suçların en ağırına bakmakla görevli Yargıtay ceza dairesini numara itibarı ile izleyen ceza dairesi başkanı tarafından karar verilir. Suçun son numaralı ceza dairesinin görevine girmesi halinde talebi ve itirazı inceleme yetkisi Birinci Ceza Dairesi Başkanına aittir. Hâkim kararı gerektiren işlemlerde Başkanın verdiği kararlara karşı yapılan itirazı numara itibarı ile izleyen ceza dairesi başkanı inceler. Son numaralı daire başkanının kararı, Birinci Ceza Dairesi Başkanı tarafından incelenir. İddianame hazırlanması hâlinde kovuşturma Yargıtay ilgili ceza dairesince yapılır.

Generaller ve amiraller hariç olmak üzere, 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan suçları işleyen asker kişiler hakkında soruşturma ve kovuşturma genel hükümlere göre yapılır.

Bu maddede hüküm bulunmayan hallerde 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Yüce Divanda yargılanacak asker kişilerle ilgili soruşturma usulü:

EK MADDE 17- Genelkurmay Başkanı ile Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlarının işlediği askeri suçların soruşturulması izne tabidir. Ancak, ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hallerinde soruşturma genel hükümlere göre yürütülür.

Genelkurmay Başkanı ile Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri komutanları hakkında soruşturma yapılması Cumhurbaşkanının iznine bağlıdır.

İzin vermeye yetkili merci, bir ön inceleme başlatır, ön incelemeyi bizzat yapabileceği gibi, hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki asker kişilerden biri veya birkaçına da yaptırabilir. Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler birden fazla ise içlerinden en kıdemlisi başkan olarak görev yapar.

Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun işlendiğinin öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil en geç otuz gün içinde verir. Bu süre, zorunlu hallerde otuz günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Yetkili merci, belirtilen süreler içinde soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar verir. Bu kararlara karşı on gün içinde Danıştay Birinci Dairesine itiraz edilebilir. İtirazlar, öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir.

Soruşturma Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından yapılır. Hâkim kararı gerektiren işlemlere dair Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının talepleri ile kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlara yapılan itirazlar hakkında, soruşturma konusu suçların en ağırına bakmakla görevli Yargıtay ceza dairesini numara itibarı ile izleyen ceza dairesi başkanı tarafından karar verilir. Suçun son numaralı ceza dairesinin görevine girmesi halinde talebi ve itirazı inceleme yetkisi Birinci Ceza Dairesi Başkanına aittir. Hâkim kararı gerektiren işlemlerde Başkanın verdiği kararlara karşı yapılan itirazı numara itibarıyla izleyen ceza dairesi başkanı inceler. Son numaralı daire başkanının kararı, Birinci Ceza Dairesi Başkanı tarafından incelenir. İddianame düzenlenmesi hâlinde kovuşturma Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesinde yapılır.

Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasında sayılan suçlar bakımından da bu madde hükümleri uygulanır.

Bu maddede hüküm bulunmayan hallerde Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkisi:

EK MADDE 18- Askerî suçlara ilişkin dava ve işlere bakmak üzere, askerî birliklerin konuşlu oldukları yer, coğrafi durum ile iş yoğunluğu göz önüne alınmak suretiyle belirlenen il merkezi ve ilçelerde, Millî Savunma Bakanlığı ile Hâkimler ve Savcılar Kurulunun görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca asliye veya ağır ceza mahkemeleri kurulabilir. Bu mahkemelerin kurulmadığı yerlerde ise askerî suçlara ilişkin dava ve işler, Hâkimler ve Savcılar Kurulunca belirlenen asliye ve ağır ceza mahkemelerinde görülür.

Bu Kanunun Üçüncü Bap Birinci Faslında düzenlenen suçlar dolayısıyla ağır ceza mahkemesine açılacak davalar, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ve Hâkimler Savcılar Kurulunca Devletin güvenliğine karşı işlenen suçlara ait davalara bakmak üzere belirlenen ağır ceza mahkemesinde görülür.

Askerî kişiler tarafından ülke sınırları dışında işlenen askerî suçlara ait dava ve işlerde birinci fıkra uyarınca kurulan veya belirlenen Ankara mahkemeleri yetkilidir.

Bu madde uyarınca kurulan veya belirlenen mahkemelerin görev alanına giren suçlar ile diğer mahkemelerin görev alanına giren suçlara ilişkin davaların aralarındaki bağlantı nedeniyle birlikte yürütülmesinin zorunlu olması hâlinde, birleştirme bu madde uyarınca kurulan veya belirlenen mahkemede yapılır.

Askerî suçların soruşturmalarını yapmak üzere ihtiyaç duyulan Cumhuriyet başsavcılıklarında askerî suçlar bürosu kurulabilir ve yeteri kadar Cumhuriyet savcısı görevlendirilir.

Atıflar:

EK MADDE 19- Kanunlarda geçen;

- a) Askerî Yargıtay, Yargıtayı,
 - b) Askerî Yargıtay Başsavcılığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığını,
 - c) Askerî Yargıtay Başsavcısı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını,
 - d) Askerî Yargıtay Başkanı, Askerî Yargıtay daire başkanları ve Askerî Yargıtay üyeleri, Yargıtay Birinci Başkanını, Yargıtay daire başkanlarını ve Yargıtay üyelerini,
 - e) Askerî mahkeme, bu Kanun uyarınca kurulan veya belirlenen asliye veya ağır ceza mahkemesini,
 - f) Askerî hâkim, hâkim veya sulh ceza hâkimini,
 - g) Askerî savcılık, Cumhuriyet başsavcılığını,
 - h) Askerî savcı, ilgisine göre Cumhuriyet başsavcısını veya Cumhuriyet savcısını,
 - ı) Yardımcı askerî savcı ve askerî savcı yardımcısı, Cumhuriyet savcısını,
 - j) Askerî adalet müfettişi, ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Kurulu müfettişlerini veya adalet müfettişlerini,
- ifade eder.”

MADDE 3- 1632 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanun uyarınca kurulacak veya belirlenecek mahkemeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde kurulur veya belirlenir. Bu mahkemelerin görevine giren dava dosyaları onbeş gün içinde bu mahkemelere devredilir. Askerî suçlara ilişkin kesinleşen dosyalara ait arşiv ve emanetler ile diğer evrak ve dokümanlar da bu mahkemelere devredilir ve talepler bu mahkemelerce yerine getirilir veya karara bağlanır. Dosyaların devrine ilişkin usul ve esaslar Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.

Mülga;

a) 1600 sayılı Askerî Yargıtay Kanununa tabi Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyelerinin görevleri sırasında işledikleri şahsî suçları ile

görev suçlarının soruşturulması ve kovuşturulmasında Yargıtay Birinci Başkanı, Yargıtay daire başkanları ve üyeleri ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının,

b) 1602 sayılı Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Kanununa tabi Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı, daire başkanları ve üyelerinin görevleri sırasında işledikleri şahsî suçları ile görev suçlarının soruşturulması ve kovuşturulmasında Danıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeleri ile Danıştay Başsavcısının,

c) 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununa tabi askerî hâkimlerin görevleri sırasında işledikleri şahsî suçları ile Millî Savunma Bakanı tarafından soruşturma yapılmasına izin verilmesi halinde görev suçlarının soruşturulması ve kovuşturulmasında 2802 sayılı Kanunda yer alan hâkim ve Cumhuriyet savcılarının,

yargılanmasına ilişkin hükümler uygulanır. Bu fıkra hükümleri (a) ve (b) bentlerinde yer alanların görevleri sırasındaki eylemleri nedeniyle yapılacak disiplin soruşturma veya kovuşturmaları bakımından da uygulanır. (c) bendinde yer alanların görevleri sırasındaki eylemleri nedeniyle yapılacak disiplin soruşturma veya kovuşturmaları bakımından ise 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun geçici 45 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirlenen disiplin hükümleri uygulanır.

Birlikte yapılacak ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başlayacağı tarihe kadar bu Kanunla 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununa eklenen ek 17 nci maddenin ikinci fıkrasındaki soruşturma izinleri Başbakan tarafından verilir.

10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun geçici 5 inci maddesi ile 9/7/1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun geçici 9 uncu maddesi kapsamında Millî Savunma Bakanlığı tarafından Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı emrine görevlendirilen erbaş ve erler ile askerlik yükümlüleri, bu görevlendirme süresince asker kişi sayılırlar ve bu Kanuna tabi olmaya devam ederler. Bu kişilerin Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli rütbelilere karşı işledikleri askeri suçlar asker kişilere karşı işlenmiş sayılır. Soruşturma izni, Jandarma Genel Komutanlığında asgari alay komutanı, Sahil Güvenlik Komutanlığında ise asgari grup komutanı olmak üzere, asker kişinin fiilen görev yaptığı sıralı birlik komutanı, bu kişilerin yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat verilir.”

MADDE 4- 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununa 56 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“Önleme araması

MADDE 56/A- Tehlikenin veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla usulüne göre verilmiş sulh ceza hâkimi kararı veya bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde askerî birlik komutanının veya askerî kurum amirinin ya da adli müşavirin yazılı emri üzerine, askerî mahallerde, kişilerin üstü, araçları, özel kâğıtları ve eşyası aranır, gerekli tedbirler alınır, suç delilleri koruma altına alınarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre gerekli işlemler yapılır.

Arama talep yazısında, arama için makul sebeplerin oluştuğunun, gerekçeleriyle birlikte gösterilmesi gerekir. Arama kararında veya emrinde; aramanın sebebi, konusu ve kapsamı ile yapılacağı yer, zaman ve geçerli olacağı süre belirtilir.

Aramanın sonucu, arama kararı veya emri veren merci veya makama bir tutanakla bildirilir.

Konutta ve yerleşim yerinde ve eklentilerinde önleme araması yapılamaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Millî Savunma Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Askerî mahallerde kontrol

MADDE 56/B- Özel kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, asker kişiler dâhil askerî mahallere girmek veya çıkmak isteyenler duyarlı kapıdan geçmek zorundadır. Bu kişilerin üstleri, duyarlı kapının ikaz vermesi halinde, metal dedektörle kontrol edilir; eşyaları teknik cihazlardan ve güvenlik sistemlerinden geçirilir; aracı, teknik cihazlarla, gerektiğinde el ile kontrol edilir. Şüphe halinde veya bu cihazların bulunmadığı yerlerde, herhangi bir emir veya karar olmasına bakılmaksızın, kontrol elle yapılabilir. Teknik cihazların ikazının sürmesi halinde, bu kişiler ancak elle kontrolü kabul ettikleri takdirde askerî mahallere girebilirler.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Millî Savunma Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 5- 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun mülga 46 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“IX- Adlî Müşavirler

MADDE 46- Genelkurmay Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığının hukuk hizmetleri, 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri saklı kalmak kaydıyla kurulacak adlî müşavir sınıfına mensup subaylar tarafından yürütülür.

Asgari tugay (Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarında eşidi) komutanlığı nezdinde kurulacak adlî müşavirlikler, başta ceza, disiplin, idare, hareket ve uluslararası hukuk olmak üzere; nezdinde bulundukları kıt'a komutanı veya askeri kurum amirlerinin hukuk işlerinde yardımcısı olarak görev yapar. Genelkurmay Başkanlığı kadroları hariç adlî müşavirlikler, Millî Savunma Bakanlığına bağlı olarak çalışırlar.

Adlî müşavirler, nezdinde kuruldukları komutanlık veya askeri kurum amirliğinin;

a) Askerî hizmetlere ilişkin olarak gerekli gördükleri her türlü hukuki konulardaki isteklerini cevaplandırmak,

b) Lüzum görülmesi halinde hareket, tatbikat ve manevra gibi faaliyetlere iştirak etmek,

c) İhtiyaç duyulan hukuki konularda ders ve konferanslar vermek,

d) Üst yönetici veya hukuk birim amiri tarafından temsil yetkisi verilmesi halinde adlî ve idarî davalar ile icra takiplerini Millî Savunma Bakanlığı adına yürütmek,

e) Ülke sınırları dışında işlenen suçlar bakımından Cumhuriyet savcısının talebi halinde adlî kolluk görevlileri tarafından yapılacak işleri yerine getirmek,

ile görevlidirler.

Adlî müşavir ihtiyacı; kendi hesaplarına hukuk fakültesini bitiren vatandaşlar ile muvazzaf veya sözleşmeli subay nasbedilenlerden hukuk fakültesi mezunu üsteğmen ilâ binbaşı rütbesinde bulunanlar arasından Millî Savunma Bakanlığınca açılacak sınavla karşılanır. Sınavda başarı gösteren adaylardan dış kaynaktan alınanlar subaylığa nasbedilirler. Diğerlerinin ise sınıf değişiklikleri yapılır.

Adlî müşavirler, Millî Savunma Bakanlığınca meslek öncesi ve meslek içi eğitime alınırlar. Bu eğitimler, Millî Savunma Bakanlığının talebi üzerine Türkiye Adalet Akademisi tarafından da 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunu hükümlerine göre yerine getirilir. Türkiye Adalet Akademisinde gerçekleştirilecek eğitimlerin plan ve programları, süreleri ve öğretim elemanları Millî Savunma Bakanlığı ile Türkiye Adalet Akademisi tarafından birlikte belirlenir. Bu eğitimlerden Türkiye Adalet Akademisi tarafından hizmet ücreti alınmaz. Eğitimde başarı gösterenler Millî Savunma Bakanlığınca hukuk hizmetleri kadrolarına atanırlar. Başarı gösteremeyenlerden; muvazzaf veya sözleşmeli subay kaynağından alınanlar eski sınıflarına iade edilirler, sivil kaynaktan alınanlar ise istifa

etmiş sayılarak aldıkları aylıklar dışında Devletçe bunlara yapılan masraflar, kanuni faizleri ile birlikte kendilerinden tahsil edilir.

Nezinde bulundukları komutan veya askeri kurum amiri 31/1/2013 tarihli ve 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu kapsamında adli müşavirlerin disiplin amirleri değildirler.

Adli müşavir sınıfına mensup subayların atanma ve yer değiştirmeleri Millî Savunma Bakanlığınca yapılır.

Adli müşavirler ile bu kadrolarda görev yapanların tüm işlemleri, Millî Savunma Bakanlığı tarafından yürütülür.

Adli müşavir sınıfı subaylar hakkında bu maddede hüküm bulunmayan hallerde subaylar hakkındaki mevzuat hükümleri uygulanır.

Adli müşavir sınıfının kurulması, temini, meslek öncesi ve meslek içi eğitimleri, sicil üstleri, disiplin amirleri, atanmaları, yer değiştirmeleri, görevlendirmeleri, izinleri, nöbet hizmetleri ile diğer hususlar Millî Savunma Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 6- 926 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Mahkeme, kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkumiyet veya bu bentte yazılı suçlardan mahkumiyet hallerinde, mahkumiyet kararıyla birlikte subayların Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarılmasına karar verir. Bu hususlar mahkeme hükmünde belirtilmemiş olsa da mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarmayı gerektirir. Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarma, askeri rütbe ve memuriyetlerin kaybedilmesi ile subay, astsubay ve Devlet memuru olarak tekrar Türk Silahlı Kuvvetlerine kabul edilmeme sonuçlarını doğurur.”

MADDE 7- 926 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Mahkeme, kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkumiyet veya bu bentte yazılı suçlardan mahkumiyet hallerinde, mahkumiyet kararıyla birlikte astsubayların Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarılmasına karar verir. Bu hususlar mahkeme hükmünde belirtilmemiş olsa da mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarmayı gerektirir. Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarma, askeri rütbe ve memuriyetlerin kaybedilmesi ile subay, astsubay ve Devlet memuru olarak tekrar Türk Silahlı Kuvvetlerine kabul edilmeme sonuçlarını doğurur.”

MADDE 8- 926 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 45- 27/4/2017 tarihinden itibaren dört ay içinde; Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin askeri hâkim sınıfından Başkan, Başsavcı, İkinci Başkan, Daire Başkanı ve üyeleri ile diğer askeri hâkimler (yedek subaylar hariç) hakkında tercihleri ve müktesepeleri dikkate alınarak aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) Hâkimler ve Savcılar Kurulunca bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri ile diğer adli ve idari yargı mercilerine hâkim veya savcı olarak atanabilirler. Bu kişilerin askeri yargı mercilerinde geçirdikleri süreler adli ve idari yargıda geçirilmiş sayılır. Talepleri halinde Ordu Yardımlaşma Kurumu üyelikleri; 3/1/1961 tarihli ve 205 sayılı Ordu Yardımlaşma Kurumu Kanununun 18 inci maddesi uyarınca hesaplanacak kesintileri kendilerince ödenmek kaydıyla 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa göre aylık aldıkları sürece geçiş tarihindeki hükümler esas alınmak suretiyle devam eder. Bu bent kapsamındakiler ile

bunların emeklileri, Türk Silahlı Kuvvetlerine bağılı sosyal tesislerden geçiş tarihindeki emsali rütbe personeli gibi yararlanabilirler.

b) Adli ve idari yargıyı tercih etmeyenler ile Hâkimler ve Savcılar Kurulunca ataması yapılmayanlardan istekli olanlar, Millî Savunma Bakanlığınca mevcut sınıfları korunarak Millî Savunma Bakanlığı veya Genelkurmay Başkanlığının hukuk hizmetleri kadrolarına atanırlar. Bu kadrolarda geçen hizmet süreleri hâkimlik hizmetinden sayılır. Bunlar hakkında; aylık, ek gösterge, ödenek, yargı ödeneği, ek ödeme, zam, mali, sosyal hak ve yardımlar ile diğer hakları yönünden emsali adli veya idari yargıya mensup hâkim ve savcılar hakkındaki; diğer hak ve yükümlülükler yönünden ise mülga 26/10/1963 tarihli ve 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununun 12 nci, 14 üncü, 15 inci, 18 inci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 23 üncü, 24 üncü, 27 nci, 28 inci, 29 uncu, 31 inci, 37 nci, ek 10 uncu (üst yönetici veya hukuk birim amiri tarafından temsil yetkisi verilmesi halinde adli ve idari davalar ile icra takiplerini Millî Savunma Bakanlığı adına yürütme yetkisi dahil), ek 11 inci, ek 12 nci maddeleri ve 25 inci maddesinin birinci ve sonuncu fıkraları (maddelerde geçen Askeri Adalet İşleri Başkanlığı ibareleri Askeri Adalet İşleri ve Kanunlar Genel Müdürlüğü olarak uygulanmak suretiyle) ile bu Kanun ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanmaya devam olunur. 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 56/A ve 56/B maddeleri askeri hâkimler hakkında uygulanmaz. Ayrıca bu bent kapsamındakilerin disiplin soruşturmalarında 2802 sayılı Kanunun 70 nci ve 72 nci maddeleri uygulanır. Disiplin komisyonu kararının incelenmesi, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde Millî Savunma Bakanı veya ilgililerce bir defa daha istenebilir. Bu halde mülga 357 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi uyarınca teşkil edilen Komisyonca gerekli inceleme yapılarak karar verilir. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. Hakkında meslekten çıkarma cezası istenilenler, Komisyonca sözlü veya yazılı olarak kendisi veya vekili vasıtasıyla savunma hakkına sahiptir. Bunların görevlerinden dolayı ve görevleri sırasında işledikleri suçlar nedeniyle Millî Savunma Bakanı tarafından soruşturma yapılmasına izin verilmesi durumunda soruşturma ve kovuşturma, 2802 sayılı Kanunun 89 ila 92 nci maddeleri uyarınca yürütülür.

Hâkimler ve Savcılar Kurulunca adli veya idari yargıda hâkim veya savcı olarak atananlar hariç olmak üzere, kaldırılan Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin askeri hâkim sınıfından Başkan, Başsavcı, İkinci Başkan, Daire Başkanı ve üyeleri ile diğer askeri hâkimlerden (yedek subaylar hariç) bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden altı ay içinde bulundukları rütbeye esas yaş haddinden önce emeklilik hakkını elde etmek kaydıyla bu görevlerinden kendi istekleriyle emekliye ayrılma talebinde bulunanların emekli ikramiyelerinin, bulundukları rütbeye esas yaş haddinden emekliliğine;

a) En fazla üç yıl kalmış olanlara %30'u,

b) Üç yıldan çok, altı yıldan az (altı yıl dahil) kalmış olanlara %40'ı,

c) Altı yıldan fazla kalmış olanlara %50'si,

herhangi bir vergiye tabi tutulmaksızın Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ayrıca tazminat olarak ödenir. Bu madde uyarınca yapılan emeklilik başvurularında emeklilik tarihi olarak daha sonraki bir tarih gösterilemez, başvurular herhangi bir kayda bağlanamaz ve geri alınamaz. Ödenen tazminat Sosyal Güvenlik Kurumunca Millî Savunma Bakanlığından tahsil edilir. Ayrıca bunlardan albay ile general rütbelerinde bulunanlara bu Kanunun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (f) bendindeki şartlar ile geçici 30 uncu maddesindeki kıdem şartı aranmaksızın aynı usul ve esaslar çerçevesinde kadrosuzluk tazminatı ödenir. Bu fıkra kapsamında emekliliğini isteyenlerin talepleri, bu Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki şartlar aranmaksızın Millî Savunma Bakanı tarafından kabul edilir.

Askeri mahkeme ve savcılıklarda görevli yedek subay askeri hâkimler, mevcut sınıfları ile maaş ve özlük hakları korunarak Millî Savunma Bakanlığınca Bakanlık veya Genelkurmay Başkanlığının hukuk hizmetleri kadrolarına; diğer yedek subaylar ise Kuvvet Komutanlıklarınca sınıflarına uygun kadrolara atanırlar.

Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkan, Başsavcı, İkinci Başkan, Daire Başkanı ve üyeleri ile diğer askeri hâkimlerden birinci ve ikinci fıkra kapsamına girenler ile bu unvanlar esas alınarak Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından aylık bağlanmış olanların emeklilik hakları bakımından mülga 357 sayılı Kanunun 18 inci ve geçici 9 uncu maddeleri hükümlerinin uygulanmasına devam olunur. Bunlar, emsali alınan kadro unvanlarına sağlanan diğer tüm haklardan aynen yararlandırılırlar. Bunlara, emsaline göre Yargıtay, Danıştay veya Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından emekli kimlik kartı verilir.

Kaldırılan Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde görevli askeri hâkim sınıfından olmayan üyeler, Kuvvet Komutanlıklarınca uygun görülecek kadro görev yerlerine atanırlar.

Kaldırılan askerî yargı mercilerinde görevli Devlet memurları hakkında 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede yer alan hizmet sınıfı, kadro unvanı ve dereceleriyle sınırlı olmak üzere ilgililerin istekleri ve mevcut kadro unvanları dikkate alınarak aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) Yılı merkezi yönetim bütçe kanunlarında yer alan atama izni sınırlamalarına tabi olmaksızın müktesepelerine uygun olarak Adalet Bakanlığınca Bakanlık merkez veya taşra teşkilatı kadrolarına atanabilirler. Bu şekilde atananlara ilişkin kadrolar başka bir işleme gerek kalmaksızın ihdas ve tahsis edilmiş sayılır. Bu kadrolar herhangi bir nedenle boşalması halinde başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Bu kişilerin istekleri halinde Ordu Yardımlaşma Kurumu üyelikleri; 205 sayılı Kanunun 18 inci maddesi uyarınca hesaplanacak kesintileri kendilerince ödenmek kaydıyla 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aylık aldıkları sürece geçiş tarihindeki hükümler esas alınmak suretiyle devam eder.

b) Millî Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı hukuk hizmetlerinin yürütüldüğü birimlere ilişkin kadrolar öncelikli olmak üzere Millî Savunma Bakanlığınca uygun görülecek kadrolara atanırlar. Adalet Bakanlığınca ataması yapılmayanlar hakkında da bu hüküm uygulanır.

Altıncı fıkra uyarınca atanan personele atanmadan önceki en son ayda kadrolarına bağlı olarak yapılan aylık, ek gösterge, kıdem aylığı, taban aylığı, zam, tazminat ve ek ödeme toplam net tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır); atandıkları yeni kadrolarına bağlı olarak yapılan aylık, ek gösterge, kıdem aylığı, taban aylığı, zam, tazminat ve ek ödemenin toplam net tutarından fazla olması halinde aradaki fark tutarı herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödenir.

Kaldırılan askerî yargı mercilerinde görülmekte olan ve bu mercilerin arşivlerinde bulunan işi bitmemiş dosyalardan;

a) Askerî Yargıtayda olanlar, Yargıtaya,

b) Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde kanun yolu incelemesi aşamasında olanlar Danıştaya; diğerleri Ankara idare mahkemelerine,

c) Askeri mahkemelerde olanlar, görevli ve yetkili adli yargı mercilerine,

ç) Askeri savcılıklarda olanlar, yetkili Cumhuriyet Başsavcılıklarına,

6771 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört ay içinde herhangi bir karara gerek kalmaksızın listeye bağlanarak gönderilir.

Kaldırılan askerî yargı mercilerindeki işi bitmiş dosyalar ile defter ve diğer evraklar, bu mercilerce Millî Savunma Bakanlığı arşivine gönderilir.

Kaldırılan askerî yargı mercilerince hüküm verilmekle birlikte henüz gerekçeli kararı yazılmayan dosyalara ilişkin kararlar en geç onbeş gün içinde yazılır ve dosyaları tebliğ ve müteakip işlemler için yedinci fıkrada gösterilen adli ve idari yargı mercilerine gönderilir.”

MADDE 9- 12/6/1979 tarihli ve 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 2- Uyuşmazlık Mahkemesi bir Başkan ile altı asıl, altı yedek üyeden kurulur.

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı, Anayasa Mahkemesince kendi üyeleri arasından seçilir.

Uyuşmazlık Mahkemesine, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ile Danıştay Genel Kurulunca kendi daire başkan ve üyeleri arasından üçer asıl, üçer yedek üye seçilir.

Toplantı yetersayısı, asıl üyelerin mazeretleri halinde yedek üyeler alınmak suretiyle sağlanır.”

MADDE 10- 2247 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde ve üçüncü fıkrasında yer alan “Bölümlerin toplantılarını” ibaresi “Mahkemenin toplanmasını” şeklinde değiştirilmiştir.

“Uyuşmazlık Mahkemesi Başkan ve üyelerinin reddine ilişkin istemler, reddedilen üye katılmaksızın incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.”

MADDE 11- 2247 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 29- Uyuşmazlık Mahkemesinin kararları kesindir. Başkanın uygun göreceği kararlar Resmi Gazetede yayımlanır.”

MADDE 12- 2247 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Geçici raportörler, 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu gereğince hâkimlik ve savcılık sınıflarında en az dört yılını ikmal etmiş ve üstün başarısıyla Uyuşmazlık Mahkemesinde yararlı olacağı anlaşılanlar arasından Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanının isteği ve ilgilinin muvafakati üzerine, mensup oldukları müesseselerin yetkili mercileri tarafından geçici olarak görevlendirilirler.”

“Raportörler, Başkanın izin vermesi koşuluyla üniversitelerde, Türkiye Adalet Akademisinde ve benzeri kurum ve kuruluşlarda ders, kurs ve konferans verebilirler.”

MADDE 13- 2247 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Başkanın isteği ve inhası üzerine Yargıtay, Danıştay ve Adalet Bakanlığınca atanacak üçer katipten oluşacak büro tarafından Uyuşmazlık Mahkemesinin kalem ve yazı işleri yürütülür.”

MADDE 14- 2247 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- Uyuşmazlık Mahkemesine, Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından seçilmiş asıl ve yedek üyelerin üyelikleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sona erer.”

MADDE 15- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununa 20/B maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 20/C maddesi eklenmiştir.

“Askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklara dair hükümler:

MADDE 20/C- 1. Bu madde; Millî Savunma Bakanlığı ve bağlıları ile Genelkurmay Başkanlığında çalışan kamu görevlileri, yükümlü erbaş ve erler ile 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu kapsamındaki yedek subayları ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklar hakkında uygulanır.

2. Bu madde kapsamındaki uyuşmazlıkların çözümünde Ankara idare mahkemeleri yetkilidir. Hâkimler ve Savcılar Kurulu, ihtisaslaşmanın sağlanması amacıyla gelen işlerin yoğunluğunu dikkate alarak bu uyuşmazlıkları çözümleyecek mahkemeleri belirler.

3. Dava dilekçelerinde, 3 üncü maddenin ikinci fıkrasında sayılanlara ilaveten bu madde kapsamındakilerin sicili, varsa sınıfı ve rütbesi de gösterilir.

4. Dilekçeler ile davalara ilişkin her türlü evrak, 4 üncü maddede belirtilen yerlere ilaveten ilgili idari yargı merciine gönderilmek üzere en yakın amirlere verilebilir.

5. Savaş hâlinde yürütmenin durdurulmasına karar verilemez.

6. Olağanüstü hâller sebebiyle alınan tedbirlerin uygulanmasında görevlendirilenlerin naklen atanmalarına ilişkin iptal davalarında, yürütmenin durdurulmasına karar verilemez.

7. Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma işlemleri yargı denetimi dışındadır.”

MADDE 16- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 21- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl süreyle adalet müfettişliğine yapılacak atamalarda, 37 nci maddedeki beş yıllık hizmet süresi üç yıl olarak uygulanır.”

MADDE 17- 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakan” ve “Başbakanın” ibareleri sırasıyla “Cumhurbaşkanı” ve “Cumhurbaşkanının” şeklinde ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MİT Müsteşarı hakkında soruşturma yapılması Cumhurbaşkanının iznine bağlıdır. Soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi kararlarına karşı on gün içinde Danıştay Birinci Dairesine itiraz edilebilir. İtirazlar, öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir. İzin verilmesi üzerine soruşturma, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından yapılır. Hâkim kararı gerektiren işlemlere dair Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının talepleri ile kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlara yapılan itirazlar hakkında, soruşturma konusu suçların en ağırına bakmakla görevli Yargıtay ceza dairesini numara itibarı ile izleyen ceza dairesi başkanı tarafından karar verilir. Suçun son numaralı ceza dairesinin görevine girmesi halinde talebi ve itirazı inceleme yetkisi Birinci Ceza Dairesi Başkanına aittir. Hâkim kararı gerektiren işlemlerde Başkanın verdiği kararlara karşı yapılan itirazı numara itibarıyla izleyen ceza dairesi başkanı inceler. Son numaralı daire başkanının kararı, Birinci Ceza Dairesi Başkanı tarafından incelenir. İddianame hazırlanması hâlinde kovuşturma Yargıtay ilgili ceza dairesince yapılır.”

MADDE 18- 2937 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Birlikte yapılacak ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başlayacağı tarihe kadar bu Kanunla 26 ncı maddenin birinci ve dördüncü fıkrasında düzenlenen soruşturma izinleri Başbakan tarafından verilir ve aynı maddenin birinci fıkrasındaki görevlendirmeler Başbakan tarafından yapılır.”

MADDE 19- 29/3/1984 tarihli ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “sınıflandırılması ve değerlendirilmesi” ibaresi “sınıflandırılması, değerlendirilmesi ve yayımlanması” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş, diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“d) Adli istatistiklerin üretilmesine kaynak teşkil eden verilerin toplanmasına, alınmasına ve tutulmasına yönelik gerekli standartları belirlemek,

e) Görev alanına giren konulara ilişkin istatistik üretimi için gerekli olan her türlü veri ve bilgiyi, yüksek mahkemeler dâhil olmak üzere adli ve idari yargı mercileri, tüm kamu kurum ve kuruluşları ve bunların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından almak ve işlemek,

f) Görev alanına giren konularda istatistik üretimi için gerekli olan her türlü veri ve bilgiyi gerçek veya tüzel kişilerden anket yöntemiyle almak ve işlemek,

g) Görev alanına giren konularda işlenen verilerin gizliliğine ve güvenliğine ilişkin gerekli önlemleri almak,”

“Birinci fıkranın (e) bendi kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, talep edilen veri ve bilgileri eksiksiz olarak istenilen zamanda Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne vermekle yükümlüdür.”

MADDE 20- 2992 sayılı Kanunun 22/A maddesine birinci fıkrasına (i) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş ve mevcut (j) bendi (l) bendi şeklinde teselsül ettirilmiştir.

“j) Her türlü veri, bilgi, belge ve kararın Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP)’ne doğru, eksiksiz ve zamanında girilmesi için gerekli tedbirleri almak.

k) Verilerin gizliliğine ve güvenliğine ilişkin gerekli tedbirleri almak.”

MADDE 21- 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “müsteşarlar ve valiler” ibaresi “müsteşarlar, valiler, Jandarma Genel Komutanı ve Sahil Güvenlik Komutanı ile bu komutanlıklarda görevli general ve amiraller” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 4483 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “müsteşarlar ve valiler” ibaresi “müsteşarlar, valiler, Jandarma Genel Komutanı ve Sahil Güvenlik Komutanı ile bu komutanlıklarda görevli general ve amiraller” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 23- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) Askerî mahallerde yapılacak arama, Cumhuriyet savcısının nezaretinde askerî makamların katılımıyla adli kolluk görevlileri tarafından yerine getirilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle de askerî makamların katılımıyla adli kolluk görevlileri tarafından arama yapılabilir.”

MADDE 24- 5271 sayılı Kanunun 127 nci maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(6) Askerî mahallerde yapılacak elkoyma işlemi, Cumhuriyet savcısının nezaretinde askerî makamların katılımıyla adli kolluk görevlileri tarafından yerine getirilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle de askerî makamların katılımıyla adli kolluk görevlileri tarafından elkoyma işlemi yapılabilir.”

MADDE 25- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 3 üncü maddesinin birinci ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde ve aynı maddenin ikinci fıkrasında yer alan “üç” ibaresi “iki” şeklinde değiştirilmiştir.

“(1) Hâkimler ve Savcılar Kurulu onüç üyeden oluşur.”

“(5) Kurul; Bakan, Adalet Bakanlığı Müsteşarı ile Cumhurbaşkanınca seçilen dört ve Türkiye Büyük Millet Meclisince seçilen yedi üyeden oluşur.”

MADDE 26- 6087 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasına (e) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş, mevcut (f) bendi (h) bendi şeklinde teselsül ettirilmiş, beşinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“f) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunundaki atama şartlarına tabi olmaksızın, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az altı yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile iç denetim hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılanlar arasından, muvafakatleri alınarak Kurul iç denetçilerini atamak.

g) Kurulda görev yapanları, 2802 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi uyarınca yurtdışına göndermek veya bu kişilerin Kurulun faaliyetleri kapsamında diğer yurtdışı görevlendirmelerini yapmak.

ğ) Hâkim ve savcı sınıfı dışında kalan Kurul personelinin atama, nakil, görevde yükselme, disiplin ve benzeri özlük işlemlerine ilişkin yönetmelik çıkarmak.”

“Başkanvekiline yokluğunda diğer daire başkanı, onun da yokluğunda Başkan tarafından görevlendirilen üye vekâlet eder.”

“(7) İç denetçi olarak atananlar, İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından en az iki aylık eğitime tabi tutulur ve eğitim sonunda bunlara kendi idarelerinde geçerli Kamu İç Denetçi Sertifikası verilir.”

MADDE 27- 6087 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Kurulun yirmiiki asıl üyesinden” ibaresi “Kurul üyelerinden” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasının mülga (d) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve (j) bendinde yer alan “, tüzük” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

“d) Hâkim ve savcılarının uymaları gereken etik davranış ilkelerini belirlemek.”

MADDE 28- 6087 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Kurulun;

a) Birinci Dairesi; Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Yargıtay üyeleri arasından seçilen bir, adlî yargı hâkim ve savcılar arasından seçilen iki, idarî yargı hâkim ve savcılar arasından seçilen bir ve öğretim üyesi veya avukatlar arasından seçilen bir üye,

b) İkinci Dairesi; Yargıtay üyeleri arasından seçilen iki, Danıştay üyeleri arasından seçilen bir, adlî yargı hâkim ve savcılar arasından seçilen bir ve öğretim üyesi veya avukatlar arasından seçilen iki üye,

olmak üzere altışar üyeden oluşur.”

MADDE 29- 6087 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına (a) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiş, ikinci fıkrasına (a) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş ve mevcut (b) bendi (d) bendi şeklinde teselsül ettirilmiş ve aynı maddenin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“b) Hâkim ve savcılarının görevlerini; kanun ve diğer mevzuata (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarına ilişkin denetleme işlemlerini Teftiş Kuruluna yaptırmak.

c) Hâkim ve savcılar hakkındaki ihbar ve şikâyet başvurularını 2802 sayılı Kanunun 97 nci maddesinde belirtilen şartlar yönünden incelemek.

ç) Hâkim ve savcılar hakkındaki ihbar ve şikâyetleri inceleyip gereğini yapmak.

d) Hâkim ve savcılarının görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını Kurul müfettişleri veya müfettiş yetkilerini haiz kıdemli hâkim veya savcı eliyle araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri ile inceleme ve soruşturma yapılmasına yer olmadığına ilişkin işlemler için teklifte bulunmak.

e) İlgili kanunlarda verilen görevlerin yerine getirilmesi bakımından en yakın mahkeme veya hâkimlikleri belirlemek.”

“b) Hâkim ve savcı adaylarını mesleğe kabul etmek.

c) Hâkimlik ve savcılık görevine tekrar atanma ile diğer hizmetlerden mesleğe atanma talepleri hakkında karar vermek.

ç) Meslekten çekilme, çekilmiş sayılma ve görevin sona ermesi hakkında karar vermek.”

MADDE 30- 6087 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Adalet müfettişliği, Kurul müfettişliği, Bakanlık iç denetçiliği ve Kurul iç denetçiliği görevlerinin birinden diğerine ilgililerin muvafakatleri alınmak suretiyle atama yapılabilir. Bu şekilde yapılan atamalarda önceki denetim biriminde geçen süre, atanılan denetim biriminde geçmiş sayılır. Bu görevlerden ayrılanların, yeniden bunlardan birine atanmaları halinde de bu hüküm uygulanır.”

MADDE 31- 6087 sayılı Kanunun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 18- (1) Kurulun;

a) Üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcıları; bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcıları arasından Cumhurbaşkanınca,

b) Üç üyesi Yargıtay üyeleri; bir üyesi Danıştay üyeleri; üç üyesi hâkimlik mesleğine alınmasına engel bir hâli olmayan, yükseköğretim kurumlarının hukuk dalında görev yapan öğretim üyeleri ile meslekte fiilen onbeş yılını doldurmuş avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisince,

dört yıl için seçilir. Ancak, öğretim üyeleri ile avukatlar arasından seçilen üyelerden, en az birinin öğretim üyesi ve en az birinin de avukat olması zorunludur.

(2) Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilirler.

(3) Kurul üyelerinin görev sürelerinin tamamlanmasından en geç üç ay önce; Cumhurbaşkanlığı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bu husus bildirilir.

(4) Cumhurbaşkanınca yapılacak seçime esas olmak üzere, birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli ve idarî yargı hâkim ve savcılarına ilişkin liste, Kurul tarafından Cumhurbaşkanlığına gönderilir.”

MADDE 32- 6087 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Seçimlerin zamanı

MADDE 19- (1) Kurul üyeliği seçimleri, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki otuz gün içinde yapılır.”

MADDE 33- 6087 sayılı Kanunun Üçüncü Kısım İkinci Bölümünün başlığı “Türkiye Büyük Millet Meclisinin Kurula Üye Seçimi” şeklinde ve 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 20- (1) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca; Kurul üyeliği için üyelerin görev sürelerinin dolmasından altmış gün önce seçim süreci başlatılır ve adaylık için başvuru tarihleri ilân edilir.

(2) Başvuru süresi içinde 18 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yazılı nitelikleri taşıyanlardan Kurul üyesi olmak isteyenler, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına başvurur. Meclis Başkanlığı, başvuru süresinin bitiminden sonra başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderir.

(3) Karma Komisyon başvuru şartlarını taşıyan adaylar arasından, her bir üyelik için üç adayı, üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada bu çoğunlukla aday belirlenemediği takdirde ikinci oylamaya geçilir. İkinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da yeterli çoğunlukla aday belirlenemediği takdirde, her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulüyle aday belirleme işlemi tamamlanır. Karma Komisyon her bir üyelik için belirlediği üç adayı Meclis Genel Kuruluna sunulmak üzere Meclis Başkanlığına bildirir.

(4) Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu, Karma Komisyon tarafından belirlenen adaylar arasından, her bir üye için ayrı ayrı gizli oyla seçim yapar. Birinci oylamada, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu; bu oylamada seçimin sonuçlandırılmaması halinde, ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde, en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulüyle üye seçimi tamamlanır.

(5) Türkiye Büyük Millet Meclisinin üye seçimine ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümleri uygulanır.”

MADDE 34- 6087 sayılı Kanunun 27 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 27- (1) Kurul üyeliğinin ölüm, emeklilik, istifa ve benzeri nedenlerle boşalması hâlinde, durum ilgisine göre Cumhurbaşkanlığına veya Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına derhal bildirilir ve boşalmayı takip eden otuz gün içinde, yeni üye seçimi yapılır.”

MADDE 35- 6087 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üyeleri ile yedek üyelerin” ibaresi “üyelerinin” şeklinde ve üçüncü fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Adli ve idarî yargı hâkim ve savcılığından seçilenlerden Kurul üyeliği herhangi bir şekilde sona erenler, Genel Kurul tarafından müktesepleri dikkate alınarak, tercih ettikleri üç ayrı yerden birinde uygun görülecek bir göreve atanırlar.”

MADDE 36- 6087 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Kararın ve varsa karşı oyun gerekçesi, karar tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde yazılır ve imzalanır. Karşı oy gerekçesinin yazılmamış olması, kararın hukuki sonuçlarını doğurmasına ve tebliğine engel olmaz.”

MADDE 37- 6087 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dördüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış, dördüncü fıkrasında yer alan “kurulu,” ibaresi “için seçilen üye,” şeklinde ve beşinci fıkrasında yer alan “Soruşturma kurulu,” ibaresi “Soruşturmayı yürüten üye,” şeklinde değiştirilmiştir.

“Soruşturma açılmasına karar verilmesi hâlinde, Genel Kurul tarafından soruşturma yapmak üzere gizli oyla, bir üye seçilir.”

MADDE 38- 6087 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dördüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmış, dördüncü fıkrasında yer alan “kurulu,” ibaresi “için seçilen üye,” şeklinde ve beşinci fıkrasında yer alan “Soruşturma kurulu,” ibaresi “Soruşturmayı yürüten üye,” şeklinde değiştirilmiştir.

“Soruşturma açılmasına karar verilmesi hâlinde, Genel Kurul tarafından soruşturma yapmak üzere gizli oyla, bir üye seçilir.”

MADDE 39- 6087 sayılı Kanuna 39 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 39/A maddesi eklenmiştir.

“Tazminat sorumluluğu ve rücu

MADDE 39/A- (1) Kurul üyeleri ile Genel Sekreterlik ve Teftiş Kurulu Başkanlığının hâkim ve savcı sınıfından görevlilerinin; kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk halleri de dâhil olmak üzere, görevleri gereği yaptıkları işlemler, yürüttükleri faaliyetler veya aldıkları kararlar nedeniyle tazminat davası ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(2) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullananlara bir yıl içinde rücu eder.”

MADDE 40- 6087 sayılı Kanunun 42 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 42- (1) Kurulda görev yapan Genel Sekreter, genel sekreter yardımcıları, Teftiş Kurulu Başkanı, Teftiş Kurulu başkan yardımcıları, Kurul müfettişleri ve tetkik hâkimleri ile iç denetçileri istekleri üzerine veya resen ilgisine göre Genel Kurul veya Başkanın kararı üzerine, Birinci Daire tarafından, müktesepleri dikkate alınarak uygun görülecek bir göreve atanırlar.”

MADDE 41- 6087 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“Atıflar

EK MADDE 1- Diğer mevzuatta Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna yapılan atıflar Hâkimler ve Savcılar Kuruluna yapılmış sayılır.

Kadrolar

EK MADDE 2- 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu” bölümleri “Hâkimler ve Savcılar Kurulu” şeklinde değiştirilmiş ve ekli listede yer alan kadrolar ihdas edilerek anılan Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (II) sayılı cetvelin Hâkimler ve Savcılar Kuruluna ait bölümüne eklenmiştir.”

MADDE 42- 6087 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl süreyle Kurul müfettişliğine yapılacak atamalarda, 15 inci maddedeki beş yıllık hizmet süresi üç yıl olarak uygulanır.”

MADDE 43- 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “kanun hükmünde kararnamelerin” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin” şeklinde, (ç) bendi aşağıdaki şekilde ve (f) bendinde yer alan “milletvekili olmayan” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcıları ve” şeklinde değiştirilmiştir.

“ç) Cumhurbaşkanını, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını, Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay başkan ve üyelerini, başsavcılarını, Cumhuriyet Başsavcivekilini, Hâkimler ve Savcılar Kurulu ve Sayıştay başkan ve üyelerini, Genelkurmay Başkanı ile Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri komutanlarını görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılamak.”

MADDE 44- 6216 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kanun hükmünde kararnamelerin,” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin,” şeklinde, aynı fıkranın (b) bendi ile maddenin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubundan her biri”

“(2) Türkiye Büyük Millet Meclisindeki üye sayılarında eşitlik bulunması halinde, iptal davası açabilecek siyasi parti grupları, son milletvekili genel seçiminde alınan geçerli oy

sayısına göre belirlenir.”

MADDE 45- 6216 sayılı Kanunun 51 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bu madde uyarınca hükmedilebilecek disiplin para cezasının üst sınırı, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak belirlenir ve bir Türk Lirasını aşan kısım dikkate alınmaz.”

MADDE 46- 6216 sayılı Kanunun 57 nci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(2) Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar hakkındaki Yüce Divan yargılamaları üç ay içinde tamamlanır. Yargılama bu süre içinde tamamlanamadığı takdirde, ilave üç aylık süre içinde kesin olarak tamamlanır.”

MADDE 47- 6216 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- (1) Birlikte yapılan ilk Cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimi sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihten önce görev yapmış Bakanlar Kurulu üyeleri, görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanırlar.

(2) Kaldırılan Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi başkan ve üyeleri, başsavcılar ile Jandarma Genel Komutanı, 27/4/2017 tarihinden önce görevleriyle ilgili işledikleri suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanırlar.

(3) Kaldırılan Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinden Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilmiş üyelerin herhangi bir sebeple görevleri sona erene kadar üyelikleri devam eder. Bu üyelerin, ordu mensubu olmaktan doğan emeklilikle ilgili bütün hakları saklıdır.

(4) Mahkemenin kanun hükmünde kararnamelere ilişkin görev ve yetkileri devam eder.”

MADDE 48- (1) 2247 sayılı Kanunun;

a) 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “adli, idari ve askeri” ibaresi “adli ve idari” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “asıl ve yedek” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

c) 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Hukuk ve Ceza bölümleri ile Genel Kurulu” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan “uyuşmazlıkla ilgili Başsavcı veya Başkanunsözcülerine” ibaresi “Başsavcılara” şeklinde değiştirilmiş; ikinci fıkrasında yer alan “tutuklu,” ibaresi ve üçüncü fıkrasında yer alan “Hukuk ve Ceza bölümleri ile Genel Kurulu” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

ç) 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Mahkeme kurulunun” ibaresi “Mahkemenin” şeklinde değiştirilmiştir.

d) 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “adli, idari ve askeri” ibaresi “adli ve idari” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkra da yer alan “veya Başkanunsözcüsü” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, ikinci fıkrasında yer alan “Başsavcı veya Başkanunsözcüsünün” ibaresi “Başsavcının” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkra da yer alan “ceza mahkemelerinde delillerin ikamesine başlamadan önce,” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, dördüncü fıkrasında yer alan “Başkanunsözcüsü, askeri ceza yargısı yararına ileri sürülmüş ise Askeri Yargıtay Başsavcısı, Askeri İdari Yargı yararına ileri sürülmüş ise bu mahkemenin

Başkanunsözcüsüdür” ibaresi “Başsavcısıdır” şeklinde değiştirilmiş ve beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

e) 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tarihten, şayet bu kararın tebliği gerekiyorsa tebliğ tarihinden, itiraz yolu açık bulunan ceza davalarında ise ret kararının kesinleştiği tarihten başlayarak” ibaresi “tarihi izleyen günden, şayet bu kararın tebliği gerekiyorsa tebliğ tarihini izleyen günden itibaren” şeklinde değiştirilmiştir.

f) 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Başsavcı veya Başkanunsözcüsüne” ibaresi “Başsavcıya” şeklinde değiştirilmiştir.

g) 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin” ibaresi “adli ve idari yargı mercilerinin” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasında yer alan “ve ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamlarca” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

ğ) 15 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “, ceza davalarında doğrudan doğruya diğer davalarda ise” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

h) 17 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “adli, idari ve askeri” ibaresi “adli ve idari” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkra da yer alan “, görev kararlarına karşı itiraz yolunun açık olduğu ceza davalarında bu kararların kesinleşmiş bulunması” ibaresi ile ikinci fıkrasında yer alan “, ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamların,” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

ı) 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Adli, idari, askeri” ibaresi “Adli ve idari” şeklinde değiştirilmiştir.

i) 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “mercilerinden en az ikisi” ibaresi “mercileri” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

j) 25 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Hukuk alanındaki hüküm uyuşmazlıklarında Uyuşmazlık Mahkemesi, Danıştay Yargılama usulünün” ibaresi “Hüküm uyuşmazlıklarında Uyuşmazlık Mahkemesi, 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

k) 26 ncı maddesinin başlığı “Toplanma ve karar verme koşulları ve incelemelerin dosya üzerinde yapılması.” şeklinde, birinci fıkrasında yer alan “Hukuk ve Ceza Bölümlerinde ve Genel Kurulda,” ibaresi ile ikinci fıkrasında yer alan “Bölümlerde ve Genel Kurulda” ibaresi “Uyuşmazlık Mahkemesinde” şeklinde değiştirilmiştir.

l) 28 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başsavcı ve Başkanunsözcüsüne,” ibaresi “Başsavcılara,” şeklinde değiştirilmiştir.

m) 35 inci maddesinin başlığı “Mahkemenin ve başsavcılarının bilgi ve belge isteme yetkileri:” şeklinde, birinci fıkrasında yer alan “521 sayılı Danıştay Kanununda” ibaresi “2577 sayılı Kanunda” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “başsavcılar veya başkanunsözcüleri de” ibaresi “başsavcılar da” şeklinde değiştirilmiştir.

n) 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başsavcı, Başkanunsözcüsü” ibaresi “Başsavcılar” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 2575 sayılı Kanunun 8 inci, 9 uncu, 11 inci ve geçici 27 nci maddelerinde yer alan “Yüksek” ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci, 3 üncü, 3/E, 3/F ve 3/G maddelerinde yer alan “Yüksek” ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(4) 2577 sayılı Kanunun;

a) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve askeri” ibaresi ile ikinci fıkrasında yer alan “veya askeri” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

b) 13 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “ve askeri” ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

c) 20 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Başbakan veya” ibaresi “Cumhurbaşkanı veya Cumhurbaşkanı yardımcısı ya da” şeklinde değiştirilmiş ve beşinci fıkrasında yer alan “Yüksek” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

ç) 61 inci maddesinde yer alan “Yüksek” ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(5) 2797 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında, 36 ncı maddesinde, 43 üncü maddesinin ikinci fıkrasında, 61 inci maddesinin üçüncü fıkrasında ve 64 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Yüksek” ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(6) 2802 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Müfettişlerine ve Bakanlık İç Denetçilerine” ibaresi “Hâkimler ve Savcılar Kurulu Müfettişlerine, Bakanlık İç Denetçilerine ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu İç Denetçilerine” şeklinde değiştirilmiştir.

(7) 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına “üyesi olan” ibaresinden sonra gelmek üzere “Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı yardımcıları,” ibaresi eklenmiştir.

(8) 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun;

a) 5 inci maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan “Adlî, idarî ve askerî” ibaresi “Adlî ve idarî” şeklinde ve 5 numaralı bendinin (b) alt bendinde yer alan “Askerî yargı hâkim ve savcıları ile noterlerin” ibaresi “Noterlerin” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi, Uyuşmazlık Mahkemesi, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu” ibaresi “Uyuşmazlık Mahkemesi, Hâkimler ve Savcılar Kurulu” şeklinde değiştirilmiştir.

c) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca” şeklinde değiştirilmiştir.

ç) 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “adli, idari ve askerî” ibaresi “adlî ve idarî” şeklinde değiştirilmiştir.

d) 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (d) bentleri ile aynı fıkranın (e) bendinde yer alan “Yüksek” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

e) 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin birinci cümlesinde yer alan “Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi üyesi, adlî, idarî ve askerî” ibaresi “Yargıtay ve Danıştay üyesi, adlî ve idarî” şeklinde; ikinci cümlesinde yer alan “Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi üyesi ile askerî yargı hâkim ve savcıları ve” ibaresi “Yargıtay ve Danıştay üyeleri ile” şeklinde ve dördüncü cümlesinde yer alan “Adli, idari ve askerî” ibaresi “Adlî ve idarî” şeklinde değiştirilmiştir.

f) 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Askerî Yargıtay üyeleri hakkında Askerî Yargıtay Başkanlar Kurulu, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi üyeleri hakkında Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulu, askerî hâkim ve savcılar hakkında Millî Savunma Bakanlığı,” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

g) 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “adlî, idarî ve askerî” ibaresi “adlî ve idarî” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkra da yer alan “Millî Savunma Bakanlığı,” ile “Yüksek” ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve ikinci fıkrasında yer alan “, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

ğ) 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Yüksek” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

h) 29 uncu maddesinin başlığı “Avukat ve noterlerin meslek öncesi eğitimleri” şeklinde, birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “Askerî yargı hâkim ve savcıları ile avukat” ibareleri “Avukat” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkralarda yer alan “Millî Savunma Bakanlığı,” ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

ı) 30 uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “Yüksek” ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

i) 31 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “adlî, idarî ve askerî” ibareleri “adlî ve idarî” şeklinde değiştirilmiştir.

j) 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “adlî, idarî ve askerî” ibaresi “adlî ve idarî” şeklinde değiştirilmiştir.

k) 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “adli, idari ve askerî” ibaresi “adlî ve idarî” şeklinde değiştirilmiştir.

l) Geçici 14 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Yüksek” ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(9) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelin yedinci sırasında yer alan “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu” ibaresi “Hâkimler ve Savcılar Kurulu” şeklinde değiştirilmiştir.

(10) 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu başmüfettişleri veya adalet başmüfettişlerince” ibaresi “Hâkimler ve Savcılar Kurulu müfettişleri veya adalet müfettişlerince” şeklinde değiştirilmiştir.

(11) 6087 sayılı Kanunun;

a) Adında ve 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Yüksek” ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

b) 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c), (ç), (d), (e), (f), (g), (ğ), (ı), (i), (j), (k), (m) ve (n) bentlerinde yer alan “Yüksek” ibareleri ile (j) ve (k) bentlerinde yer alan “asıl” ibareleri yürürlükten kaldırılmış, (d) ve (e) bentlerinde yer alan “birinci, ikinci ve üçüncü” ibareleri “birinci ve ikinci” şeklinde değiştirilmiştir.

c) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde ve 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere” ibareleri “kanun ve diğer mevzuata” şeklinde değiştirilmiştir.

ç) 13 üncü maddesinin beşinci fıkrasına “üzerine,” ibaresinden sonra gelmek üzere “yıllık merkezi yönetim bütçe kanunundaki atama izni sınırına tabi olmaksızın” ibaresi eklenmiştir.

d) 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere” ibaresi “kanun ve diğer mevzuata” şeklinde ve aynı fıkranın (c) bendinde yer alan “Kanun, tüzük ve yönetmeliklerde” ibaresi “Kanun ve diğer mevzuatta” şeklinde değiştirilmiştir.

e) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan “Üçüncü” ibaresi “Birinci” şeklinde ve aynı fıkranın (e) bendinde yer alan “Kanun, tüzük ve yönetmeliklerde” ibaresi “Kanun ve diğer mevzuatta” şeklinde değiştirilmiştir.

f) 35 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine “koşuluyla,” ibaresinden sonra gelmek üzere “yükseköğretim kurumlarında ders verebilirler ve sınav jürilerinde görev alabilirler,” ibaresi eklenmiştir.

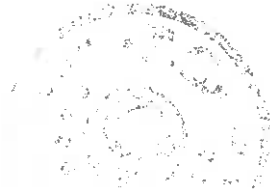
g) 39 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine “şikâyetler” ibaresinden sonra gelmek üzere “Başkan tarafından” ibaresi eklenmiş ve aynı fıkranın (c) bendinde yer alan “soruşturma kurulu üyeleri” ibaresi “soruşturmayı yapan üye” şeklinde değiştirilmiştir.

ğ) 43 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Yüksek” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

(12) 6216 sayılı Kanunun;

a) 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan “yedi” ibaresi “altı” şeklinde ve (d) bendinde yer alan “Onyediyedi” ibaresi “Onbeş” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “onyediyedi” ibaresi “onbeş” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

c) 7 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “, bir üyeyi Askerî Yargıtay, bir üyeyi Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ibaresi ile üçüncü fıkrasında yer alan “, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

ç) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakan,” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcısı,” şeklinde değiştirilmiştir.

d) 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “onyedi” ibaresi “onbeş” şeklinde ve “oniki” ibaresi “on” şeklinde değiştirilmiştir.

e) 22 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yedişer” ibaresi “altışar” şeklinde değiştirilmiştir.

f) 37 nci maddesinde yer alan “kanun hükmünde kararnamelerle” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ile” şeklinde değiştirilmiştir.

g) 38 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında yer alan “kanun hükmünde kararnamelerin” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin” şeklinde değiştirilmiştir.

ğ) 39 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Başbakanlık” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı” şeklinde değiştirilmiştir.

h) 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının giriş cümlesinde yer alan “kanun hükmünde kararnamenin” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin” şeklinde değiştirilmiştir.

ı) 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “kanun hükmünde kararnamelerin” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin” şeklinde ve dördüncü fıkrasında yer alan “kanun hükmünde kararnamenin” ibareleri “Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin” şeklinde değiştirilmiştir.

i) 47 nci maddesinin dördüncü fıkrasına “ediliyorsa,” ibaresinden sonra gelmek üzere “bireysel başvuru tarihinden önceki altı ay içinde alınmış ve Anayasa Mahkemesine başvuru yapma yetkisini içeren” ibaresi eklenmiştir.

j) 54 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “milletvekili veya milletvekili olmayan” ibaresi “milletvekili, Cumhurbaşkanı yardımcısı veya” şeklinde değiştirilmiştir.

k) 66 ncı maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “kanun hükmünde kararname” ibareleri “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi” şeklinde değiştirilmiştir.

(13) 19/1/2012 tarihli ve 6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanununun 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “partisi ile ilişkisi kesilir ve” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 49- Bu maddenin yayımı tarihinde;

a) 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu,

b) 26/10/1963 tarihli ve 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanunu,

c) 27/6/1972 tarihli ve 1600 sayılı Askerî Yargıtay Kanunu,

ç) 4/7/1972 tarihli ve 1602 sayılı Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu,

d) 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 39 uncu maddesi,

e) 12/6/1979 tarihli ve 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 23 üncü, 30 uncu, 37 nci ve ek 1 inci maddeleri,

f) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası,

g) 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 118 inci maddesinin ikinci fıkrası,

ğ) 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 21 inci, 22 nci, 23 üncü, 24 üncü, 25 inci ve 26 ncı maddeleri ile 34 üncü maddesinin beşinci fıkrası,

h) 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 11 inci maddesinin dördüncü fıkrası, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 50- (1) Bu Kanunun;

a) 48 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendiyle 2577 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrasında,

b) 48 inci maddesinin yedinci fıkrasıyla Cumhurbaşkanı yardımcılarının büyük kongrenin tabii üyeleri arasına alınması bakımından 2820 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında,

c) 48 inci maddesinin sekizinci fıkrasının (c) bendiyle 4954 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde,

ç) 43 üncü maddesiyle 6216 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (f) bentleri ile Bakanlar Kurulu üyelerinin Yüce Divan yargılaması kapsamından çıkarılması ve Cumhurbaşkanı yardımcılarının ve bakanların bu kapsama alınması bakımından (ç) bendinde; 48 inci maddesinin onikinci fıkrasının (ç) bendiyle 6216 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde; 44 üncü maddesiyle 6216 sayılı Kanunun 35 inci maddesinde; 48 inci maddesinin onikinci fıkrasının (f), (g), (ğ), (h), (ı), (j) ve (k) bentleriyle 6216 sayılı Kanunun 37 nci, 38 inci, 39 uncu, 40 ıncı, 43 üncü, 54 üncü ve 66 ncı maddeleri ile 46 ncı maddesiyle 6216 sayılı Kanunun 57 nci maddesinde,

yapılan değişiklikler birlikte yapılan ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte yürürlüğe girer.

(2) Bu Kanunun 48 inci maddesinin onikinci fıkrasının (a), (b), (d) ve (e) bentleriyle 6216 sayılı Kanunun 2 nci, 6 ncı, 21 inci ve 22 nci maddelerinin birinci fıkralarında yapılan değişiklikler Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinden seçilen her iki üyenin de üyeliklerinin sona erdiği tarihte yürürlüğe girer.

(3) Bu Kanunun diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

LİSTE

KURUMU: HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN (MESLEK MENSUPLARI)

UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
Kurul Başmüfettişi	1	30	30
Kurul Müfettişi	3	30	30
Kurul Müfettişi	5	40	40
	TOPLAM	100	100

GENEL GEREKÇE

21/1/2017 tarihli ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 11/2/2017 tarihli Resmi Gazetede halk oylamasına sunulmak üzere yayımlanmış ve 16/4/2017 tarihinde yapılan halk oylaması ile kabul edilerek kesin sonuçların Yüksek Seçim Kurulu tarafından 27/4/2017 tarihli ve 30050 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanması sonucunda yürürlüğe girmiştir. Ancak Kanunun Cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimlerine ilişkin hükümlerinin birlikte yapılacak Cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimi takviminin başladığı tarihte, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine ilişkin hükümlerinin ise bu seçim sonucunda seçilen Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte yürürlüğe girmesi hükme bağlanmıştır.

16/4/2017 tarihinde yapılan halk oylamasıyla kabul edilen düzenleme, 1982 Anayasasında bugüne kadar yapılan en önemli değişiklikleri içermektedir. Yapılan değişiklikle, 1961 Anayasasıyla benimsenen ve 1982 Anayasasında da devam ettirilen parlamenter hükümet sistemi yerine Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi getirilmiştir. Sert kuvvetler ayrılığını temel alan yeni hükümet sisteminde Bakanlar Kurulu ve Başbakanlık kurumları Anayasadan çıkarılarak yürütmedeki çift başlılığa son verilmiştir. Öte yandan Bakanlar Kurulunca çıkarılan kanun hükmünde kararname ve tüzük müesseselerine son verilerek Cumhurbaşkanının yürütmeye ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarması öngörülmüştür.

Anayasa değişikliğine uyum sağlamak amacıyla, Tasarının temas ettiği kanunlardaki kanun hükmünde kararname ibareleri çıkarılmakta veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesi şeklinde değiştirilmektedir. Bunun yanında tüzük ibareleri çıkarılıp Bakanlar Kurulu ve Başbakan ibareleri, Cumhurbaşkanı veya Cumhurbaşkanlığı şeklinde düzenlenmektedir.

Yürürlüğe giren hükümlerin başında, 6771 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle Anayasanın 142 nci maddesinde yapılan düzenleme gelmektedir. Buna göre barış zamanında disiplin mahkemeleri dışında askerî mahkeme kurulamayacaktır. Düzenlemeyle yargı sistemimiz içinde yer alan askerî mahkemeler kaldırılmış ve sadece savaş dönemlerinde, asker kişilerin görevleriyle ilgili işledikleri suçlara ilişkin davalarla sınırlı olarak kurulabilmeleri öngörülmüştür. Olağan dönemlerde askerî suçlara ilişkin yargılama yapma görevi adli yargı mercilerine verilmiştir. Mukayeseli hukuk örnekleri incelendiğinde, asker kişiler bakımından farklı cezaî düzenlemelere duyulan ihtiyaca rağmen, bu kişiler bakımından ayrı bir yargı kolu oluşturulmasında zorunluluk bulunmadığı görülmektedir. Nitekim Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, Macaristan gibi ülkelerin konuya ilişkin düzenlemelerinde, askerî mahkemelerin kuruluşu, kanun yollarına başvuru yöntemi, mahkeme üyelerinin nitelikleri gibi hususlarda genel yargı sisteminden farklılıklar taşımakla birlikte; askerî suçlara ilişkin soruşturma ve kovuşturmalar için ayrı bir askerî yargı kolu oluşturulmadığı, bu görevlerin genel yargı mercileri tarafından yerine getirildiği görülmektedir.

İşlenen suç nedeniyle ordunun kendine özgü düzeninin ihlal edilmesi halinde, düzen ve disiplinin süratle ve adaletli bir şekilde yeniden tesis edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda askerî suçların yargılaması bakımından, adli yargı mercilerince uygulanacak usule ilişkin yeni hükümler getirilmesi ve askerî suçların yargılamasında uzmanlaşmanın sağlanması bakımından ihtisas mahkemelerinin kurulması veya belirlenmesi zorunluluğu bulunmaktadır. Tasarıyla 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun kaldırılması nedeniyle, 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununda düzenleme yapmak suretiyle askerî suçların soruşturması ve kovuşturmasında uygulanacak istisnâ hükümler ile soruşturma ve kovuşturma mercileri belirlenmektedir.

Anayasa değişikliğiyle yapılan önemli bir düzenleme ise Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna ilişkin değişikliklerdir. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun adındaki "Yüksek" ibaresi çıkarılmış, daire sayısı üçten ikiye ve üye sayısı yirmiikiden onüçe düşürülmüş ve üyelerin seçim usulü ile seçildikleri kaynaklarda değişiklik yapılmıştır. Kurulun Adalet Bakanı ve Müsteşarı dışında kalan onbir üyesinden dördünü mevcut düzenlemeye olduğu gibi Cumhurbaşkanının seçmesi, yedisini ise Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçmesi öngörülmüştür. Cumhurbaşkanının önceki düzenlemeden farklı olarak avukatlar ve öğretim üyeleri yerine birinci sınıf hâkim ve savcılar arasından seçim yapması, Meclisin de kendisinin seçeceği yedi üyeden üçünü avukat ve öğretim üyeleri arasından, üçünü Yargıtay, birini ise Danıştay üyeleri arasından seçmesi öngörülmüştür. Anayasada yapılan bu düzenlemelere uyum sağlamak amacıyla 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununda değişiklik yapılmaktadır.

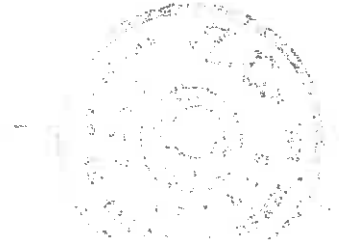
Anayasa değişikliğiyle askerî yargının kaldırılmasına bağlı olarak Anayasanın Uyuşmazlık Mahkemesini düzenleyen 158 inci maddesinde de değişiklik yapılarak Uyuşmazlık Mahkemesinin adlî ve idarî yargı arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarını çözmekle görevli olduğu hükme bağlanmıştır. Askerî yargının kaldırılması nedeniyle Uyuşmazlık Mahkemesine askerî yargıdan üye seçilmesi mümkün olmadığı gibi Uyuşmazlık Mahkemesi önüne ceza yargılamasından kaynaklanan görev ve hüküm uyuşmazlığı gelmesi mümkün olmayacaktır. Bu nedenle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunda uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

Yine Anayasa değişikliğiyle Anayasa Mahkemesine askerî yargıdan üye seçilmesine son verilerek Mahkemenin üye sayısının onbeşe ve toplantı yeter sayısının ona düşürülmesine; Jandarma Genel Komutanı ile Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi üyelerinin Anayasa Mahkemesinin Yüce Divan sıfatıyla yargılayacağı kişiler arasından çıkarılmasına ve Anayasada yapılan diğer değişikliklere bağlı olarak, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun ilgili maddelerinde değişiklik yapılmaktadır.

Askerî yargının kaldırılması doğrultusunda Tasarıyla, 4/7/1972 tarihli ve 1602 sayılı Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu da yürürlükten kaldırılmaktadır. Bu duruma göre 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu, Millî Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı tarafından tesis edilen işlem ve gerçekleştirilen eylemler nedeniyle açılacak davalara da uygulanacaktır. Tasarıyla, 2577 sayılı Kanuna bir madde eklenerek askeri hizmetin niteliği nazara alınarak dilekçe ve davalara ilişkin evrakın en yakın amire de verilebilmesi, dava dilekçelerinde davacının sicili ve varsa rütbesi ile sınıfına da yer verilmesi gibi usul hükümleri ihdas edilmektedir.

Anayasa değişikliğiyle askerî yargının kaldırılması, 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununda da değişiklik yapılmasını zorunlu kılmıştır. Zira 4954 sayılı Kanundaki mevcut düzenlemelere göre Akademi, askeri hâkim ve savcılarının da meslek öncesi ve meslek içi eğitim programlarını düzenleyip yürütmekte ve Akademi Genel Kurulunda Askerî Yargıtay ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesinden de üyeler bulunmaktadır. Tasarıyla, Akademi Genel Kuruluna askerî yargıdan üye gelmesine ve Akademinin askeri hâkimlere ilişkin görevlerine son verilmektedir.

Ayrıca Tasarıyla, askeri hâkim ve savcılarının tercihleri ve müktesepeleri dikkate alınarak adlî veya idarî yargıya ya da Millî Savunma Bakanlığı veya Genelkurmay Başkanlığı hukuk hizmetleri kadrolarına atanmalarına; bu kişilerden emeklilik hakkını elde edenlerin emekli olmalarına ve alacakları ek tazminata; askerî savcılıklar, askerî mahkemeler ile askerî yargıdaki yüksek mahkemelerdeki mevcut dosyaların adlî ve idarî yargıdaki ilgili mercilere devrine ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, Anayasa Mahkemesinin 14/7/2016 tarihli ve E.: 2016/11, K.: 2016/132 sayılı Kararıyla iptal edilen 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 67 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi değiştirilmektedir. Mahkeme, askerlikten kaçma kastı olmadığı açık olan izinli asker kişilerin, salt yurtdışı izni almadıkları veya alamadıkları gerekçesiyle yurtdışında üç günü geçirmelerinin yabancı memlekete firar suçu olarak nitelendirilmesinin ve bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmasının ölçülü bir sınırlama niteliği taşımadığına, hakkaniyet ile adalet ilkeleriyle bağdaşmadığına, seyahat özgürlüğüne getirilen bu sınırlamanın demokratik toplum düzeninin gerekliliğiyle bağdaşan ölçülü bir sınırlama olmadığına karar vermiştir. Bu nedenle, seyahat özgürlüğüne sınırlama getiren söz konusu hüküm yeniden düzenlenmekte ve Anayasa Mahkemesinin kararı doğrultusunda, resmi izinlerde veya izinli olduğu durumlarda asker kişinin yurtdışına çıkış izni almadan, yurtdışına çıkması bu suç kapsamından çıkarılmaktadır.

Silahlı kuvvetlerin iç düzeninin sağlanması amacıyla askerî hizmetin gerekleri gözetilerek yabancı memlekete firar suçunu işleme kastı olmayan izinli asker kişilerin yurtdışına çıkış izni bulunmaksızın, yıllık iznini ülke sınırları dışında geçirme şeklindeki eylemleri bu suçu oluşturmayacak, ancak disiplin hukuku kapsamında bir disiplin ihlali olarak nitelendirilebilecektir.

MADDE 2- 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununa eklenmesi öngörülen ek 11 inci madde ile, kanunilik ilkesine uygun olarak askerî suçların tanımı yapılmakta ve sırf askerî suçlar belirlenmektedir. Yürürlükteki askerî mevzuatta askerî suç ve sırf askerî suç tanımı bulunmamaktadır. Söz konusu tanımlar Askerî Yargıtay içtihatlarıyla şekillenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında askerî suçlar, 1632 sayılı Kanunda düzenlenen suçlar ile asker kişinin askerlik hizmet ve görevleriyle ilgili olarak işlediği suçlar olarak tanımlanmaktadır. Belirtmek gerekir ki, 1632 sayılı Kanunda düzenlenen bazı suçlar asker olmayan kişiler tarafından da işlenebilmektedir. Bu durumda yine 1632 sayılı Kanun uygulanacak ve anılan Kanunda kurulan ihtisas mahkemelerinde yargılama yapılacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında, sırf askerî suçların hangi suçlar olduğu düzenlenmektedir. Askerî disiplini en fazla ihlal eden ve askerî itaat ve düzeni en çok bozan suçlar olması nedeniyle sırf askerî suçlar, açıkça belirlenmektedir. Bu suretle, sırf askerî suçlara bağlanan sonuçların sadece bu fıkra da düzenlenen suçlar bakımından uygulanması sağlanmaktadır.

1632 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen ek 12 nci madde ile, suç bakımından amir-maiyet veya üst-ast ilişkisinin hangi durumlarda dikkate alınmayacağı düzenlenmektedir. Maddenin birinci fıkrasıyla, asker kişiler arasında işlenen suçlarda yakın akrabalık ilişkisinin bu Kanunun uygulanması bakımından etkisi belirlenmektedir. Askerlik hizmet ve görevlerine ilişkin hâller dışında, asker kişilerden nişanlıların, evlilik bağı kalmasa bile eşlerin, kan hısımlığından veya kayın hısımlığından üstsoy veya altsoy, üçüncü derece dâhil hısımların veya evlâtlık bağı olanların birbirlerine karşı işledikleri suçlar bakımından amir-maiyet ve üst-ast ilişkisi dikkate alınmayacaktır. Örneğin farklı rütbelerdeki evli asker kişiler arasında işlenen kasten yaralama suçunun askerî hizmete ilişkin bir hal dışında işlenmesi halinde üst-üst ile amir-maiyet ilişkisi dikkate alınmayacak ve üste fiilen taarruz ve asta müessir fiil suçları yerine 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun kasten yaralama suçuna ilişkin hükümleri ile diğer hükümleri doğrudan uygulanabilecektir. Böylelikle, 5237 sayılı Kanunda genel hükümler kısmında yer verilen kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar, erteleme, önödeme ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda yer verilen kamu davasının açılmasının ertelenmesi ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi kurumların gerektiğinde uygulanması mümkün olabilecektir. Bunun sonucu olarak da görevli ve yetkili mahkeme genel kurallara göre belirlenecek, kamu davası askerî suçlara bakmakla görevli

mahkemeye açılmayacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise yükümlü erbaş ve erler arasında işlenen suçlar bakımından ast, üst veya amir ilişkisinin dikkate alınabilmesi için fiilin askerî hizmet ve görevlerden kaynaklanması gerektiği belirtilmektedir. Yükümlü erbaş ve erlerin, ortak yaşam alanlarını sürekli birlikte kullanmaları nedeniyle oluşan samimiyetin verdiği rahatlıkla hareket ettikleri gözönüne alınarak bu kişilerin askerî hizmet ve görevlerine ilişkin bir muameleden doğmayan suçları bakımından ast, üst veya amir ilişkisinin uygulanmasının önüne geçilmesi amacıyla erbaş ve erler lehine bir düzenleme yapılmaktadır.

1632 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen ek 13 üncü madde ile, hükmün açıklanmasının geri bırakılması müessesesi askerî suçlar bakımından düzenlenmektedir. 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun ek 4 üncü maddesinde yer alan hükümler, 353 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması nedeniyle 1632 sayılı Kanuna taşınmaktadır. 5271 sayılı Kanunun 231 inci maddesinde düzenlenen ve onarıcı adalet anlayışının hâkim olduğu bir kurum olan hükmün açıklanmasının geri bırakılması müessesesi kural olarak bu Kanunda düzenlenen suçlar bakımından da uygulanacaktır. Bununla birlikte, 353 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesinde düzenlenen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilemeyeceği istisnâî durumlar maddede aynen korunmaktadır.

1632 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen ek 14 üncü madde ile, askerî suçların soruşturulması ve kovuşturulmasında uygulanacak usul hükümlerine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında, Anayasa değişikliği ile askerî yargı kolunun kaldırılmasının ve askerî suçların yargılama görev ve yetkisinin adlî yargı mercilerine devredilmesinin tabii sonucu olarak bu suçların soruşturma ve kovuşturulmasında 5271 sayılı Kanunun uygulanacağı açıkça düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında 5271 sayılı Kanun hükümleriyle birlikte askerî suçlar bakımından uygulanacak ilave hükümler ile istisnai hükümlere yer verilmektedir.

Fıkranın (a) bendiyle, uygulamada karşılaşılabilecek muhtemel sorunların önüne geçilebilmesi ve soruşturmaların etkili ve süratli yapılabilmesi amacıyla subay ve astsubayların şüpheli sıfatıyla ifadesinin bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından alınması hükme bağlanmaktadır.

Fıkranın (b) bendiyle, suça ilişkin maddi delillerin kaybolmasının önüne geçilmesi ve şüpheli ile mağdurun haklarının korunabilmesi amacıyla askerî amirlerin suçun işlendiğini öğrendiklerinde Cumhuriyet savcısının olaya elkoymasına kadar delillerin kaybolmasını önleyecek tedbirleri almasına yönelik bir düzenleme yapılmaktadır.

Fıkranın (c) bendiyle, ülke sınırları dışında görev yapan birliklerde ya da sınır ötesi harekât gerçekleştiren birliklerde işlenen suçlarda, delillerin kaybolmasını önlemek ve diğer soruşturma işlemlerinin yapılmasını sağlamak üzere Cumhuriyet savcısının, adlî kolluk görevlileri tarafından yapılması gereken soruşturma işlemlerinin Millî Savunma Bakanlığınca yurtdışında görevlendirilen adlî müşavirler tarafından yapılmasını isteyebileceği düzenlenmektedir. Bu Kanunla 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 46 ncı maddesi yeniden düzenlenmekte ve adlî müşavir sınıfı kadroları ihdas edilmektedir. Millî Savunma Bakanlığına bağlı adlî müşavirler, yurtdışında da görevlendirilebilecektir. Yurtdışında işlenen suçlarda adlî müşavirlere, Cumhuriyet savcısı tarafından adlî kolluk görevi verilebilecektir.

Fıkranın (d) bendiyle, sırf askerî suç nedeniyle askerî disiplinin ağır şekilde ihlal edilmesi ve kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin bulunması halinde asker kişi hakkında tutuklama kararı verilebileceği öngörülmektedir. Düzenlemeyle, 5271 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinde belirtilen tutuklama nedenlerine ilave olarak yeni bir tutuklama nedeni daha ihdas edilmektedir. Hâkim 5271 sayılı Kanunun 100 üncü maddesindeki şartların gerçekleşmesi halinde tutuklama kararı verebileceği gibi bu fıkradaki

şartların gerçekleşmesi halinde de tutuklama kararı verebilecektir. Ancak tutuklamaya ilişkin ölçülülük ya da süre gibi koşullar bakımından 5271 sayılı Kanunun tutuklamaya ilişkin diğer tüm hükümleri herhalde dikkate alınacaktır.

Fıkranın (e) bendi ile, sırf askerî suçların işlenmesi durumunda askerî disiplinin temin edilmesi amacıyla tutuklama yasağına ilişkin hükmün bu suçlar bakımından uygulanmayacağı belirtilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, mahkemenin, asker kişilerin işlediği askeri suçlarla ilgili olarak kabul edilen iddianamenin bir örneğini soruşturma iznini veren komutanlığa göndereceği düzenlenmektedir. Bu komutanlık, davaya katılma talebinde bulunulmasına gerek olup olmadığına ilişkin görüşüyle birlikte iddianameyi Millî Savunma Bakanlığına iletacaktır. Millî Savunma Bakanlığı, gerek görmesi halinde asker kişilerin işlediği askerî suçlarda ceza davalarına katılma talebinde bulunabilecektir. Bu husus Bakanlığın takdirindedir. Bakanlığın katılma talebinde bulunması halinde, mahkeme bu talebi kabul edecektir.

Maddenin dördüncü fıkrası ile, askerî birlik komutanı veya askerî kurum amirinin, emir komutasındaki asker kişileri, ifadelerinin alınması veya sorgularının yapılması için ilgili yargı merciinde hazır bulundurulmasını sağlayacağı düzenlenmektedir.

1632 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen ek 15 inci maddede, asker kişilerin yakalanması ve tutuklanmasında uygulanacak ilave hükümler ile istisnai hükümlere yer verilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, 5271 sayılı Kanunun 90 ıncı maddesi esas alınmak suretiyle herkes tarafından yakalama yapılabilecek hâller düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, yine 5271 sayılı Kanunun 90 ıncı maddesi esas alınmak suretiyle tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısına derhâl başvurma olanağı bulunmadığı takdirde amir, üst, askerî karakol, nöbetçi, devriye, askerî inzibat ve kolluk memurlarının asker kişiyi yakalayabilecekleri düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, yakalanan asker kişi ve olay hakkında Cumhuriyet savcısına derhal bilgi verilmesi ve alınan talimat doğrultusunda işlem yapılması gerektiği düzenlenmektedir. Cumhuriyet savcısı, yakalanan kişiyi serbest bırakmaz ise adli kolluk görevlilerine veya en yakın askerî inzibat karakoluna ya da askerî makama teslim edilmesine karar verecektir. Özellikle şehir merkezine uzak karakollarda veya birliklerde işlenen suçlar bakımından suçun işlendiği yerde adli kolluk görevlisinin bulunmaması nedeniyle suç işleyen kişinin askerî inzibata teslim edilmesi zorunluluğu bulunmaktadır. Bu nedenle Cumhuriyet savcısına alternatifli bir yetki tanınmaktadır. Bununla birlikte, suçun 5237 sayılı Kanunun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan olması halinde, yakalanan kişinin Cumhuriyet savcısının talimatı ile sadece adli kolluk görevlilerine teslim edileceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, asker kişilerin gözaltına alınması veya tutuklanması hallerinde; 5271 sayılı Kanunun 107 nci maddesinde belirtilen kişilerle birlikte ayrıca kıt'a komutanı veya askerî kurum amirine de haber verileceği düzenlenmektedir.

1632 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen ek 16 ncı madde ile, asker kişilerin işlediği askerî suçlarda yürütülecek soruşturma ve kovuşturmalardaki izin usulü ile izne karar verecek merciler belirlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, asker kişilerin işledikleri askerî suçların soruşturulmasının kural olarak izne tabi olduğu düzenlenmektedir. Askerî suçların tanımında bu Kanunla 1632 sayılı Kanuna eklenen ek 11 inci maddedeki tanımın esas alınması gerekmektedir. Bununla birlikte, ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçüstü hallerinde soruşturma, izin aranmaksızın doğrudan genel hükümlere göre yapılacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında, asker kişilerin işledikleri askerî suçlardan dolayı soruşturma izni verecek makamlar, görevlerine göre belirlenmektedir. Soruşturma izni, asgari tugay komutanı olmak üzere, asker kişinin fiilen görev yaptığı sıralı amiri tarafından verilecektir. Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarında ise tugay komutanının eşidi makam tarafından soruşturma izni verilecektir. Bu kişilerin yokluklarında ise izin vekilleri tarafından bizzat verilecektir.

Maddenin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında, soruşturma izni verecek merciin yetkileri ve soruşturma izni konusundaki kararın süresi ile bu kararlara karşı itiraz edilecek yargı mercileri ve soruşturma ve kovuşturma makamları düzenlenmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasında, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan suçları işleyen asker kişiler hakkında soruşturma izni alınmaksızın genel hükümlere göre doğrudan soruşturma yürütüleceği, bununla birlikte general ve amiraller hakkında üçüncü fıkradaki hükümlerin uygulanacağı düzenlenmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasında, izin müessesesi ile ilgili olarak maddede hüküm bulunmayan hallerde 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmek suretiyle bu konuda hukuken bir boşluğa yer verilmemesi amaçlanmaktadır.

1632 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen ek 17 nci madde ile, Yüce Divanda yargılanacak asker kişilerin işlediği askerî suçlarda yürütülecek soruşturma ve kovuşturmalardaki izin usulü ile izne karar verecek merciler belirlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Genelkurmay Başkanı ile Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlarının işledikleri askerî suçların soruşturulmasının kural olarak izne tabi olduğu düzenlenmektedir. Askerî suçların tanımında bu Kanunla 1632 sayılı Kanuna eklenen ek 11 inci maddedeki tanımın esas alınması gerekmektedir. Bununla birlikte, ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçüstü hallerinde soruşturma, izin aranmaksızın doğrudan genel hükümlere göre yapılacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında, Genelkurmay Başkanı ile kuvvet komutanlarının işledikleri askerî suçlardan dolayı soruşturma izni verecek makam belirlenmektedir. Buna göre Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanları hakkında soruşturma yapılması Cumhurbaşkanının iznine bağlı olacaktır.

Maddenin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında, soruşturma izni verecek merciin yetkileri ve soruşturma izni konusundaki kararın süresi ile bu kararlara karşı itiraz edilecek yargı mercileri ve soruşturma ve kovuşturma makamları düzenlenmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasında, 3628 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin birinci fıkrasında sayılan suçlar bakımından da bu madde hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasında, izin müessesesi ile ilgili olarak bu maddede hüküm bulunmayan hallerde 4483 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmek suretiyle bu konuda hukuken bir boşluğa yer verilmemesi amaçlanmaktadır.

1632 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen ek 18 inci madde ile, askerî suçların yargılamaında uzmanlaşmanın sağlanması bakımından ihtisas mahkemelerinin kuruluşu, görev ve yetkisini belirlenmek amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında, askerî suçlara ilişkin dava ve işlere bakmak üzere, askerî birliklerin konuştukları yer, coğrafi durum ile iş yoğunluğu gözönüne alınmak suretiyle belirlenen il merkezi ve ilçelerde, Millî Savunma Bakanlığı ile Hâkimler ve Savcılar Kurulunun görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca asliye veya ağır ceza mahkemeleri kurulabileceği, bu mahkemelerin kurulmadığı yerlerde ise askerî suçlara ilişkin dava ve işlere, Hâkimler ve Savcılar Kurulunca belirlenen asliye ve ağır ceza mahkemelerince bakılacağı düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, 1632 sayılı Kanunun Üçüncü Bap Birinci Faslında düzenlenen suçlar dolayısıyla ağır ceza mahkemesine açılacak olan davaların suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ve Hâkimler Savcılar Kurulunca Devletin güvenliğine karşı suçlara ait davalara bakmak üzere belirlenen ağır ceza mahkemesinde görülmesi sağlanmaktadır. Düzenlemeyle, 6723 sayılı Kanunla 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 15 inci maddesinde yapılan değişiklikle terör suçlarıyla ilgili davalara bakan il merkezindeki ağır ceza mahkemesi ile bu fıkra da belirtilen askerî suçlara bakacak olan ağır ceza mahkemesinin aynı mahkeme olması sağlanmaktadır. Bu şekilde, daha etkin ve süratli bir yargılama için ihtisaslaşmanın gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Düzenlemeyle örneğin, eylemlerini İstanbul'un birden fazla ağır ceza merkezinin yetki alanında gerçekleştiren sanıkların yargılamaları İstanbul Adliyesinde yürütülecek, keza, ağır ceza merkezi olan bir ilçede işlenen aynı kapsamdaki suçlar nedeniyle açılacak davalar da o ilçenin bağlı bulunduğu il merkezindeki ağır ceza mahkemesinde görülecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, askerî kişiler tarafından ülke sınırları dışında işlenen askerî suçlarla ilgili dava ve işlere birinci fıkra uyarınca kurulan veya belirlenen Ankara asliye ya da ağır ceza mahkemelerinin bakması hükme bağlanmaktadır. Yurtdışında bulunan askerî birliklerde işlenen askerî suçlar bakımından düzenlenen bu yetki kuralı, özellikle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Afganistan gibi askerî birliklerin çok olduğu yerler bakımından getirilmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, askerî suçlarla ilgili dava ve işlere bakacak mahkemelerin görev alanına giren suçlar ile diğer mahkemelerin görev alanına giren suçlara ilişkin davalar arasında bağlantı nedeniyle birleştirmenin zorunlu olduğu hâllerde, birleştirmenin askerî suçlarla ilgili dava ve işlere bakacak mahkemelerde yapılması sağlanmaktadır. Böylelikle askerî suçlara bakmakla görevli mahkemelerle diğer mahkemeler arasında uyumsuzluk çıkması engellenerek yargılamanın hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında, Cumhuriyet başsavcılıklarında ihtiyaç duyulması halinde askerî suçlar bürosunun kurulabileceği ve yeteri kadar Cumhuriyet savcısının görevlendirileceği düzenlenmektedir.

1632 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen ek 19 uncu madde ile, Anayasa değişikliğiyle askerî yargının kaldırılmış olması sonucunda kanunlarda, askerî yargı kolu içinde yer alan yargı mercilerinin adli yargıdaki karşılıkları belirlenerek boşluk oluşmasını engellemek ve uygulamada tereddütlere neden olmamak amacıyla atıf hükümleri düzenlenmektedir.

MADDE 3- 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununa eklenen geçici 3 üncü maddenin birinci fıkrasına göre, anılan Kanun uyarınca görev yapacak mahkemelerin, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde kurulacağı veya belirleneceği düzenlenmektedir. Yine Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte genel yetkili mahkemelerde bulunan askerî suçlara ilişkin dosyaların yeni kurulacak veya belirlenecek mahkemelere devir süreci düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, Anayasa değişikliği sonucunda görevleri sona eren Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyeleri ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı, daire başkanları ve

üyeleri ile askerî hâkimlerin bu görevleri sırasında işledikleri şahsî suçlarıyla görev suçlarının soruşturulması ve kovuşturulmasına ilişkin hükümler ile disiplin hükümleri düzenlenmektedir. Bu hükümler fıkra da belirtilen kişilerin söz konusu görevleri yaptıkları sırada işledikleri suçlar ile disiplin soruşturması veya kovuşturması gerektiren eylemleri hakkında uygulanacaktır. Bu kişilerin görevleri sona erdikten sonra yeni görevleri sırasında işledikleri suçlar ile disiplin hükümleri bakımından tabi olacakları yeni hükümler uygulanacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, birlikte yapılacak ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başlayacağı tarihe kadar Kanunla 1632 sayılı Kanuna eklenen ek 17 nci maddenin ikinci fıkrasındaki soruşturma izinlerinin Başbakan tarafından verileceği düzenlenmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, Millî Savunma Bakanlığı tarafından Jandarma Genel Komutanlığında ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görevlendirilen er ve erbaşlar ile askerlik yükümlülerinin cezai sorumluluğuna ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

668 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve bu Kararnameyi kanunlaştıran 6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunla Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı tamamen İçişleri Bakanlığına bağlanmıştır.

669 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması ve Millî Savunma Üniversitesi Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameyle ve bu Kararnameyi kanunlaştıran 9/11/2016 tarihli ve 6756 sayılı Kanunla 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununa eklenen geçici 5 inci maddede ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununa eklenen geçici 9 uncu maddede, Jandarma Genel Komutanlığının ve Sahil Güvenlik Komutanlığının er ve erbaş ile askerlik yükümlüsü ihtiyacının, 1111 sayılı Askerlik Kanunu hükümleri çerçevesinde Millî Savunma Bakanlığı tarafından üç yıl süreyle karşılanacağı, İçişleri Bakanlığının göstereceği lüzum üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla bu sürenin uzatılabileceği, bu suretle Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı emrine verilen er ve erbaşlar ile askerlik yükümlüleri hakkında diğer er ve erbaşlar ile askerlik yükümlülerinin tabi olduğu hükümler uygulanacağı düzenlenmiştir.

2803 sayılı Kanunun geçici 5 inci maddesinde ve 2692 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesinde yer alan hükümler nedeniyle Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı emrine verilen er ve erbaşlar ile askerlik yükümlüleri hakkında diğer er ve erbaşlar ile askerlik yükümlülerinin tabi olduğu hükümler uygulanmaya devam edildiğinden bunların askerlik yükümlülükleriyle bağlantılı olarak 1632 sayılı Kanun uygulanmaya devam edilmiştir. Ancak bazı yer mahkemelerince bu konuda tereddütler yaşanmış olduğundan uygulamaya yön vermek amacıyla bu husus Tasarıyla açıkça düzenlenmek suretiyle uygulama birliği sağlanması öngörülmektedir. Dolayısıyla, bu askerlik yükümlüleri hakkında yükümlülükleriyle bağlantılı olarak 1632 sayılı Kanunun uygulanması bakımından herhangi bir kesinti yaşanmamış olduğundan, Tasarının kanunlaşmasından önceki askeri suçlar nedeniyle 1632 sayılı Kanunun uygulanmasına devam olunacaktır.

Diğer yandan, askeri disiplinin temin edilmesi bakımından, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli rütbelilere karşı bu komutanlıklarda görevlendirilen erbaş ve erler ile askerlik yükümlülerinin işlediği askeri suçlar asker kişilere karşı işlenmiş sayılacaktır. Belirtilen komutanlıklarda görev yapan rütbeliler asker kişi sayılmadığından bu kişilerle ilgili olarak 1632 sayılı Kanun uygulanmamaktadır. Düzenlemeyle, er ve erbaşlar ile askerlik yükümlülerinin rütbelilere karşı suç işlemesi durumunda 1632 sayılı Kanunun uygulanması sağlanmaktadır.

Soruşturma izni, Jandarma Genel Komutanlığında asgari alay komutanı, Sahil Güvenlik Komutanlığında ise asgari grup komutanı olmak üzere, asker kişinin fiilen görev yaptığı sıralı birlik komutanı, bu kişilerin yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat verilecektir.

MADDE 4- Madde ile, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununa 56/A maddesi eklenmektedir.

2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 9 uncu maddesinde kamuya açık olmayan işyerlerinde ve eklentilerinde önleme araması yapılması açık bir şekilde yasaklanmıştır. Bu nedenle sulh ceza hâkimlerinin ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde mülki amirlerin askerî mahallerde önleme araması kararı vermeleri mümkün bulunmamakta ve mülki amirler ile kolluk kuvvetleri askerî mahallerde önleyici kolluk tedbirleri uygulamamaktadır.

353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu, 211 sayılı Kanun ve Türk Silahlı Kuvvetlerini ilgilendiren diğer kanunlarda 2559 sayılı Kanuna atıf yapan bir düzenleme olmaması nedeniyle, mahkemeler veya hâkimliklerce ya da gecikmesinde sakınca bulunan hallerde askerî yetkililerce, 2559 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine dayanılarak askerî mahallerde önleme araması kararı veya emri verilmesi imkânı da bulunmamaktadır.

Askerî mahallerde, tehlikenin veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla önleme araması yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Madde ile, askerî mahallerde yapılacak önleme aramasının usul ve esasları, Anayasanın 20 nci ve 21 inci maddeleri ile 2559 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine uygun şekilde 211 sayılı Kanuna bir madde eklenmek suretiyle düzenlenmektedir.

Söz konusu düzenlemede, askerî mahallerde fiziki güvenlik ile bilgi güvenliğine ve emniyet ve kazaların önlenmesine yönelik olarak verilmiş emirlere riayet edilip edilmediğinin tespiti maksadıyla, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde askerî birlik komutanı, askerî kurum amiri veya adli müşavirin emriyle idarî kontroller yapılabileceği hükme bağlanmaktadır.

Madde ile, 211 sayılı Kanuna 56 ncı maddesinden sonra gelmek üzere 56/B maddesi eklenmektedir. Madde ile, askerî mahallere giriş ve çıkışlarda yapılan kontrollere ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, asker kişiler de dâhil olmak üzere, askerî mahallere girmek veya çıkmak isteyenlerin duyarlı kapıdan geçmek zorunda oldukları hüküm altına alınmaktadır. Özel kanun hükümleri saklı tutulmak suretiyle hâkim ve savcılar veya avukatlar hakkında olduğu gibi özel kanunlarda yer alan düzenlemeler askerî mahallere girişte dikkate alınacaktır.

Fıkra, şüphe halinde veya bu cihazların bulunmadığı yerlerde, herhangi bir emir veya karar olmasına bakılmaksızın, kontrolün elle yapılacağı düzenlenmektedir.

Teknik cihazların ikazının sürmesi halinde, kişilerin ancak elle kontrolü kabul ettikleri takdirde askerî mahallere girebilecekleri hüküm altına alınarak askerî mahallere yasak madde sokulmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise askerî mahallerde kontrole ilişkin usul ve esasların Millî Savunma Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 5- Madde ile, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun mülga 46 ncı maddesi, başlığıyla birlikte yeniden düzenlenmekte ve Genelkurmay Başkanlığı ile Millî Savunma Bakanlığının hukuk hizmetlerinin, 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname hükümleri saklı kalmak kaydıyla kurulacak adlî müşavir sınıfına mensup subaylar tarafından yürütülmesi öngörülmektedir.

Anayasa değişikliğiyle askerî mahkemelerin kaldırılması nedeniyle askerî hâkim istihdam edilemeyeceğinden, Genelkurmay Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığının hukuk hizmetleri ihtiyacını karşılamak üzere adlî müşavir sınıfı kadrolar ihdas edilmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Asgari tugay (Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarında eşidi) komutanlığı nezdinde kurulacak adlî müşavirliklerde görev yapacak adlî müşavir sınıfı subaylar, 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri saklı kalmak kaydıyla Genelkurmay Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığının hukuk hizmetlerini yürütecekler, başta ceza, disiplin, idare, hareket ve uluslararası hukuk olmak üzere; nezdinde bulundukları kıt'a komutanı veya askerî kurum amirlerinin hukuk işlerinde yardımcısı olacaklardır. Genelkurmay Başkanlığı kadroları hariç adlî müşavirlikler, Millî Savunma Bakanlığına bağlı olarak çalışacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, adlî müşavir sınıfı subayların görevleri açıkça düzenlenerek, diğer fıkralarda bu kişilerin atanma ve yer değiştirmeleri ile eğitim ve özlük haklarına ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

MADDE 6- Madde ile, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde, 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 29 uncu maddesinde fer'i askerî ceza olarak yer alan Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarma ve rütbenin geri alınması cezaları, hak yoksunluğu olarak düzenlenmektedir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde düzenlenen hak yoksunlukları arasında meslekten çıkarma ve rütbenin geri alınması şeklinde hak yoksunlukları bulunmamaktadır. 5237 sayılı Kanunun genel hükümleri 1632 sayılı Kanun bakımından da uygulanacağından bu konudaki hukuki boşluk veya uygulamada yaşanacak tereddütler, 1632 sayılı Kanunun 29 uncu maddesindeki fer'i cezanın, hak yoksunluğu olarak 926 sayılı Kanuna eklenmesi suretiyle giderilmektedir. Mahkeme kararında belirtmemiş olması halinde kararın kesinleşmesi üzerine atamaya yetkili askeri makam bu hükme göre işlem yapabilecektir.

MADDE 7- Madde ile, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, aynı Kanunun 50 nci maddesinde subaylar için yapılan düzenlemeye uyum sağlanması amacıyla düzenleme yapılmakta ve astsubaylar hakkında uygulanacak mahkumiyete bağlı hak yoksunluğu getirilmektedir.

MADDE 8- Geçici 45 inci maddede, kapatılan Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi ve diğer askerî yargı mercilerinde görev yapanlara ilişkin geçiş hükümleri ile askerî yargı mercilerinde bulunan dosyaların devrine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Birinci fıkra ile, Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin askeri hâkim sınıfından Başkan, Başsavcı, İkinci Başkan, Daire Başkanı ve üyeleri ile diğer askeri hâkimlere (yedek subaylar hariç) iki tercih hakkı tanınmaktadır. Buna göre bu kişiler, adli ve idari yargıya geçmeyi tercih edebilecekleri gibi mevcut sınıflarında Millî Savunma Bakanlığı veya Genelkurmay Başkanlığı hukuk hizmetleri kadrolarına atanmayı da tercih edebileceklerdir. Hâkimler ve Savcılar Kurulu ilgililerin taleplerini ve mükteseplerini dikkate alarak bu kişileri adli ve idari yargı mercilerine atayabileceği gibi bunların taleplerini ret de edebilecektir. Adli ve idari yargıya atanan askeri hâkimlerin askerî yargıda geçirdikleri süre zarfında elde ettikleri atama ve yer değiştirme, birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma, fiili

ve itibari hizmet süresi zammı gibi tüm müktesep hakları korunacaktır. Adli ve idari yargıya geçenler, mesleğe kabul tarihinden itibaren bu müktesepi dikkate alınarak adli ve idari yargıya mensup hâkim ve savcılar hakkındaki hükümlere tabi olacaklardır.

Birinci fıkranın (a) bendinde, adli ve idari yargıyı tercih edecek askeri hâkimler hakkında tesis edilecek işlemler düzenlenmektedir. Bu tercihte bulunan askeri hâkimler, Hâkimler ve Savcılar Kurulunca bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri ile diğer adli ve idari yargı mercilerine hâkim veya Cumhuriyet savcısı olarak atanabilecektir. Bu kişilerin mülga 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanunu uyarınca hesaplanan askeri yargı mercilerinde geçirilmiş sayılan süreleri, adli ve idari yargıda geçirilmiş sayılacaktır. Adli ve idari yargıya geçenler, talepleri halinde Ordu Yardımlaşma Kurumu üyeliklerini devam ettirebilecekler, orduevi, özel eğitim merkezi gibi Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı sosyal tesislerden geçiş tarihindeki emsali rütbedeki asker kişiler gibi yararlanmaya devam edeceklerdir.

Birinci fıkranın (b) bendinde, adli ve idari yargıyı tercih etmeyenler ile Hâkimler ve Savcılar Kurulunca ataması yapılmayan askeri hâkimler hakkında uygulanacak hükümlere ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Bu askeri hâkimler istekleri halinde Millî Savunma Bakanlığınca, mevcut sınıfları korunarak Millî Savunma Bakanlığı veya Genelkurmay Başkanlığı teşkilatlarındaki hukuk hizmetleri kadrolarına atanacaklardır. Bu kadrolarda geçen hizmet süreleri hâkimlik hizmetinden sayılacaktır. Aylık, ek gösterge, ödenek, yargı ödeneği, ek ödeme, zam, mali, sosyal hak ve yardımlar ile hâkimlik teminatından kaynaklı diğer tüm hakları yönünden emsali adli ve idari yargıya mensup hâkim ve Cumhuriyet savcıları hakkındaki hükümlere tabi olacaklardır. Hâkimlik teminatı dikkate alınarak bu askeri hâkimler hakkında 357 sayılı Kanunun; “Sicil belgeleri ve sicil üstleri” başlıklı 12 nci, “Rütbe terfi, rütbe kıdemliliği ve kademe ilerlemesi başlıklı” 14 üncü, “Birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olması” başlıklı 15 inci, “Özlük hakları” başlıklı 18 inci, “İzin” başlıklı 19 uncu, “İstifa” başlıklı 20 nci, “Yaş haddi ve emeklilik” başlıklı 21 inci maddeleri, soruşturma ve kovuşturmayla ilişkin 23 üncü, 24 üncü, 25 inci, 27 nci, 28 inci, 29 uncu ve 31 inci maddeleri, “Bağımsızlık, teminat ve ödevler” başlıklı 37 nci maddesi, verilebilecek görevlere ilişkin ek 10 uncu maddesi, gönderilecekleri kurslara ilişkin ek 11 inci maddesi ve meslek içi eğitime ilişkin ek 12 nci maddesi ile asker kişi olmaları nedeniyle mevcutta olduğu gibi 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ve diğer mevzuat hükümleri uygulanmaya devam edilecektir. Öte yandan askeri mahallerde önleme araması ve kontrole ilişkin 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununa eklenmesi öngörülen 56/A ve 56/B maddeleri, adli ve idari yargıya mensup hâkim ve Cumhuriyet savcıları gibi askeri hâkimler hakkında da uygulanmayacaktır. Bunların görevlerinden dolayı ve görevleri sırasında işledikleri suçlar nedeniyle Millî Savunma Bakanı tarafından soruşturma yapılmasına izin verilmesi durumunda soruşturma ve kovuşturma, 2802 sayılı Kanunun 89 ila 92 nci maddeleri uyarınca yürütülecektir.

İkinci fıkrada, Hâkimler ve Savcılar Kurulunca adli veya idari yargıda hâkim veya savcı olarak atanmalar hariç olmak üzere, emeklilik hakkını elde etmiş olmaları kaydıyla, Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin askeri hâkim sınıfından Başkan, Başsavcı, İkinci Başkan, Daire Başkanı ve üyeleri ile diğer askeri hâkimlerden (yedek subaylar hariç) bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden altı ay içinde bulundukları rütbeye esas yaş haddinden önce bu görevlerinden kendi istekleriyle emekliye ayrılma talebinde bulunanlara ödenecek tazminata ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir. Bu kapsamda, emekliliğini isteyenlere kadrosuzluk tazminatı ödenebilmesi için general ve amirallerde bekleme ve görev süresini tamamlama, albaylarda ise kıdemli albay olma şartı aranmayacaktır. Bu kapsamda olanlardan emekliliğini isteyen askeri hâkimlerin emeklilik taleplerinin, 926 sayılı Kanunun 8 inci maddesindeki asker kişilerin ancak Ocak, Şubat, Temmuz ve Ağustos aylarında emeklilik dilekçesi verilebileceklerine ilişkin kısıtlamaya tabi olmayacağı, bu maddenin

yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı aylık süre içinde her zaman yapılabileceği ve bu taleplerin Millî Savunma Bakanınca kabul edileceği yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Üçüncü fıkra, askeri mahkeme ve savcılıklarda görevli yedek subay askeri hâkimlerin mevcut sınıfları ile maaş ve her türlü özlük hakları korunarak Millî Savunma Bakanlığınca Bakanlık veya Genelkurmay Başkanlığı hukuk hizmetleri kadrolarına, diğer sınıflardakilerin ise Kuvvet Komutanlıklarınca sınıflarına uygun kadro görev yerlerine atanacakları düzenlenmektedir.

Dördüncü fıkra, Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkan, Başsavcı, İkinci Başkan, Daire Başkanı ve üyeleri ile diğer askeri hâkimlerden birinci ve ikinci fıkra kapsamına girenler ile bu unvanlar esas alınarak Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından aylık bağlanmış olan emeklilerine hâkimlik teminatı kapsamında sağlanacak mali, sosyal ve diğer haklar düzenlenmektedir. Bu kapsamdakilere emeklilik hakları bakımından mülga 357 sayılı Kanunun 18 inci ve geçici 9 uncu maddelerinin hükümleri uygulanacaktır. Ayrıca, emsali alınan kadro unvanlarına sağlanan diğer tüm haklardan aynen yararlandırılacaklar ve bunlara emsaline göre Yargıtay, Danıştay veya Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından emekli kimlik kartı verilecektir.

Beşinci fıkra, kaldırılan Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde görevli askeri hâkim sınıfından olmayan üyelerin atamalarına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Altıncı fıkra, askerî yargı mercilerinde görevli yazı işleri müdürü, yazı işleri müdür yardımcısı, zabıt kâtibi, mübaşir ve diğer sınıflardan Devlet memurlarına ilişkin geçiş hükmü düzenlenmiştir. Bu fıkranın (a) bendinde, isteyenlerin bugüne kadar kazandıkları müktesepeleri korunarak Adalet Bakanlığınca merkez veya taşra kadrolarına atanmalarına imkân tanınmaktadır. Adalet Bakanlığı, talepte bulunanlar arasından uygun gördüğü personeli merkez veya taşra kadrolarına atayabilecektir. Adalet Bakanlığı kadrolarına atanan Devlet memurlarının istekleri halinde Ordu Yardımlaşma Kurumu üyelikleri devam edecektir. (b) bendinde ise Millî Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı kadrolarını tercih eden veya Adalet Bakanlığınca ataması yapılmayan Devlet memurlarının, Millî Savunma Bakanlığı veya Genelkurmay Başkanlığı hukuk hizmetlerinin yürütüldüğü birimlere ilişkin kadrolar öncelikli olmak üzere Millî Savunma Bakanlığınca kadro ve unvanlarına uygun görev yerlerine atanacaklarına ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Yedinci fıkra, altıncı fıkra uyarınca atanan personele tazminat ödenmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Sekizinci ve dokuzuncu fıkralarda, kaldırılan askerî yargı mercilerinde görülmekte olan ve bu mercilerin arşivlerinde bulunan işi bitmiş ve bitmemiş dosyalara yapılacak işlemlere ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Onuncu fıkra, kaldırılan askerî yargı mercilerince hüküm verilmiş ve henüz gerekçeli kararı yazılmamış dosyalara ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 9- Madde ile, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Anayasada yapılan değişiklikle askerî yargı kaldırıldığından, Uyuşmazlık Mahkemesine askerî yargı mercilerinden üye gelmesi söz konusu olmayacaktır.

Ceza yargılamasından kaynaklanan görev ve hüküm uyuşmazlıkları sadece adli ve askerî yargı arasında çıkabilmektedir. Askerî yargı kaldırıldığından, Uyuşmazlık Mahkemesi önüne ceza yargılamasından kaynaklanan görev ve hüküm uyuşmazlığının gelmesi mümkün değildir. Nitekim adli yargı içindeki ceza mahkemeleri arasındaki görev uyuşmazlıkları, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri çerçevesinde çözümlenmektedir. Bu nedenlerle, uyuşmazlıkların kaynağına bağlı olarak Mahkemede hukuk ve ceza şeklinde oluşturulan bölüm ayırımına son verilmekte ve Mahkemenin üye sayısı yeniden belirlenmektedir.

Bölümlerin kaldırılması nedeniyle bölümler arasında farklı kararlar çıkması söz konusu olamayacağından, Genel Kurula da ihtiyaç kalmamaktadır. Bu nedenle, yeni düzenlemede Genel Kurula yer verilmemektedir.

MADDE 10- Madde ile, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 2247 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, Mahkemenin hukuk ve ceza şeklinde iki bölüm halinde çalışmasına son verildiğinden, maddede bu maksatla düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 11- Madde ile, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 29 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 2247 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, Mahkemenin hukuk ve ceza şeklinde iki bölüm halinde çalışmasına ve Mahkeme Genel Kuruluna son verilmesi nedeniyle, maddede düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 12- Madde ile, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 31 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Hakimler Kanununun yürürlükten kaldırılmış olması ve Anayasa değişikliğiyle askerî yargının kaldırılması nedeniyle anılan maddenin ikinci fıkrasında uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

Ayrıca maddeye eklenen fıkrayla, raportörlerin Başkanın izin vermesi koşuluyla üniversitelerde, Türkiye Adalet Akademisinde ve benzeri kurum ve kuruluşlarda ders, kurs ve konferans verebilmeleri öngörülmektedir.

MADDE 13- Madde ile, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 32 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Anayasada yapılan değişiklikle askerî yargının kaldırılmasına bağlı olarak Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi tarafından Uyuşmazlık Mahkemesinde katip görevlendirilmesine son verilmektedir.

MADDE 14- Madde ile, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanuna geçici madde eklenmektedir. Ceza yargılamasından kaynaklanan görev ve hüküm uyuşmazlıkları sadece adli ve askerî yargı arasında çıkabilmektedir. Askerî yargı kaldırıldığından, Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne ceza yargılamasından kaynaklanan görev ve hüküm uyuşmazlığının gelmesi mümkün olmayacaktır. Tasarıyla uyuşmazlıkların kaynağına bağlı olarak Mahkemede hukuk ve ceza şeklinde oluşturulan bölüm ayırımına son verilerek Mahkemenin üye sayısı yeniden belirlenmesine bağlı olarak madde ile, Uyuşmazlık Mahkemesine Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından seçilmiş olan mevcut asıl ve yedek üyelerin görevlerinin sona ermesi hükmüne bağlanmaktadır. Uyuşmazlık Mahkemesine Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinden seçilen üyelerin görevleri ise askerî yargı kaldırıldığından kendiliğinden sona erdiği için bu hususta ayrıca bir düzenleme yapılmamaktadır.

MADDE 15- Madde ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununa madde eklenmektedir. 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, Anayasanın 157 nci maddesinde düzenlenen askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklara ilk ve son derece mahkemesi olarak bakmakla görevli Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kaldırıldığından, bu uyuşmazlıkların çözümü idari yargı mercileri tarafından yapılacaktır.

Askeri hizmetin niteliği dikkate alınarak, 2577 sayılı Kanuna madde eklenmek suretiyle usul hükümleri düzenlenmektedir.

Birinci fıkrada maddenin kapsamı belirlenmektedir. Buna göre, Millî Savunma Bakanlığı ve bağlıları ile Genelkurmay Başkanlığında çalışan kamu görevlileri, yükümlü erbaş ve erler ile 1076 sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu kapsamındaki yedek subayları ilgilendiren ve aynı zamanda askeri hizmete ilişkin idarî işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklarda, 2577 sayılı Kanundaki düzenlemelere ilaveten, bu madde hükümleri uygulanacaktır.

İkinci fıkra ile, askeri hizmetin niteliği dikkate alınarak bu madde kapsamındaki uyuşmazlıkların Ankara idare mahkemelerinde görülmesi ve Hâkimler ve Savcılar Kurulunun ihtisaslaşmanın sağlanması amacıyla bu uyuşmazlıklara bakacak mahkemeleri belirlemesi hüküm altına alınmaktadır.

2577 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında, idari davaların açılması aşamasında dilekçelerde gösterilecek hususlara yer verilmiştir. Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle, madde kapsamındaki kişilerin sicili, varsa sınıfı ve rütbesinin de dilekçelerde gösterileceği hükme bağlanmaktadır.

2577 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde, dilekçe ve savunmalar ile davalara ilişkin evrakların verilebileceği yerler sayılmıştır. Ayrıca, Tasarıyla yürürlükten kaldırılması öngörülen 1602 sayılı Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun 37 nci maddesinde asker kişilerin dilekçeleri ve davalarına ilişkin her türlü evrakı en yakın amirlere verebilecekleri düzenlenmiştir. Askeri hizmetin bir gereği olarak dördüncü fıkrada, bu madde kapsamındakilerin 2577 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde sayılan yerlere ilaveten, dilekçeler ile davalara ilişkin her türlü evrakı en yakın amirler vasıtasıyla ilgili idari yargı merciine gönderebilmelerine imkân sağlanmaktadır.

Beşinci ve altıncı fıkralarda, Anayasanın 125 inci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan hükme dayanılarak, yürütmenin durdurulması kararı verilemeyecek hâller, 1602 sayılı Kanuna benzer şekilde düzenlenmektedir.

Yedinci fıkrada, Anayasanın 125 inci maddesinin ikinci fıkrasında yargı yolu açık olan işlem ve kararlara getirilen istisna hükmüne yer verilmektedir.

MADDE 16- Madde ile, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa geçici madde eklenmektedir. Adalet hizmetlerinin denetiminin daha etkin bir hale getirilebilmesi için adalet müfettişlerinin sayısının artırılmasına ihtiyaç bulunmakta, ancak atamalarda aranan beş yıllık kıdem şartı nedeniyle müfettişliğe yeterli sayıda başvuru yapılmamaktadır. Bu nedenle, adalet müfettişliğine olan talebi artırmak amacıyla, üç yıl süreyle, adalet müfettişliğine atanmak için aranan beş yıllık hizmet süresinin üç yıl olarak uygulanması öngörülmektedir.

MADDE 17- 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 26 ncı maddesinde Milli İstihbarat Teşkilatı mensupları hakkında yürütülecek soruşturma ve kovuşturmalardaki izin usulü ile izne karar verecek merci belirlenmiş ve maddenin dördüncü fıkrasında Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarı hakkında uygulanacak usul hükümleri bakımından 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 15/A maddesine atıf yapılmıştır. Ancak, Anayasa değişikliğiyle askerî yargının kaldırılması nedeniyle 353 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmaktadır. Bu nedenle, 2937 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin dördüncü fıkrasındaki atıf bakımından bir boşluk doğmaması için düzenleme yapılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Söz konusu fıkrada yapılan değişiklik, MİT Müsteşarı hakkında soruşturma izni verecek merci ile soruşturma izni verilmesi üzerine soruşturma ve kovuşturma işlemlerini yürütecek yargı mercileri belirlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle de Anayasa değişikliğine uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 18- Madde ile, 1937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununa geçici madde eklenmek suretiyle, birlikte yapılacak ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başlayacağı tarihe kadar 1937 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında düzenlenen soruşturma izinlerinin Başbakan tarafından verileceği düzenlenmektedir. Aynı şekilde birinci fıkrada Cumhurbaşkanı tarafından yapılacak görevlendirmeler de Başbakan tarafından yapılacaktır.

MADDE 19- Madde ile, 1992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 12 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Ülkemizde ve dünyadaki gelişmelere bağlı olarak ihtiyaç duyulan istatistiki bilgilerin çeşidi ve sayısı günden güne artmaktadır. Adli sistemin mevcut durumu ile yargının iş yükünün tespit edilmesi, davaların seyri, suç ve suçluluk hareketleri ve suçların ülke genelindeki dağılımı, yargı sisteminin uluslararası yargı sistemleriyle karşılaştırılması, ihtiyaç duyulan kanun ve yönetmeliklerin hazırlanması ve adalet sisteminin geleceği ile ilgili planlama yapılmasında, bir başka ifadeyle adalet politikalarının belirlenmesinde adli istatistikler belirleyici olmaktadır. Ancak mevzuat adli istatistik üretim süreçleri açısından yetersiz kalmaktadır.

Madde ile, adli istatistik üretilmesinde kullanılan verilerin ilgili kurum ve kuruluşlardan temin edilmesinde karşılaşılan sorunların önüne geçilmesi amacıyla, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünün, kurum ve kuruluşlardan adli istatistik üretimi için ihtiyaç duyduğu her türlü veri ve bilgiyi alabileceği belirtilmektedir. Buna göre, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü, yüksek mahkemeler dahil olmak üzere adli ve idari yargı mercileri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve tüm kamu kurum ve kuruluşları ile bunların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarından ihtiyaç duyduğu veri ve bilgileri temin edebilecektir. Ayrıca, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne adli istatistiklerin üretilmesine kaynak teşkil eden verilerin alınmasına ve tutulmasına yönelik gerekli standartları belirleme görevi de verilmektedir. Öte yandan, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü görev alanına giren konularda, istatistik üretimi için gerekli her türlü veri ve bilgiyi anket yöntemini kullanarak gerçek ve tüzel kişilerden de alabilecektir.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişilere, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek, kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek ve verilerin muhafazasını sağlamak için uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri alma yükümlülüğü getirilmiştir. Bu çerçevede, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne adli istatistik oluşturmak amacıyla topladığı verilerin gizliliğine ve güvenliğine ilişkin gerekli tedbirleri alma görevi verilmektedir.

Maddeye eklenmesi öngörülen fıkrayla, birinci fıkranın (e) bendinde belirtilen kurum ve kuruluşların talep edilen veri ve bilgileri eksiksiz ve istenilen zamanda verme yükümlülüklerinin bulunduğu hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 20- Madde ile, 1992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 22/A maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Adalet politikalarının belirlenmesinde hatasız, gerçek durumu yansıtan, birbiriyle tutarlı ve ihtiyaçlara cevap verebilecek nitelikte istatistikler üretmek büyük önem arz etmektedir. Adli istatistikler oluşturulurken karşılaşılan en önemli sorun, veri girişlerinin hatalı ve eksik yapılmasıdır. Doğru ve güncel sonuçlara ulaşabilmek için istatistik alt yapısının sağlıklı ve güvenilir olması gerekmektedir.

Bu itibarla, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemini (UYAP) kuran ve bu sistemi ilgili birimlerle birlikte yürüten Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığına her türlü veri, bilgi, belge ve kararın UYAP'a doğru, eksiksiz ve zamanında girilmesini sağlama ve bu amaçla gerekli tedbirleri alma görevi verilmektedir.

Bunun yanında, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununda öngörülen yükümlülükler çerçevesinde, Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığına topladığı verilerin gizliliğine ve güvenliğine ilişkin gerekli tedbirleri alma görevi verilmektedir.

MADDE 21- Madde ile, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle Jandarma Genel Komutanı ve Sahil Güvenlik Komutanı ile bu komutanlıklarda görevli general ve amiraller hakkında görev suçlarından dolayı soruşturma yapacak merciler ile soruşturma sırasında hâkim kararı alınmasını gerektiren hususlarda görevli yargı mercileri belirlenmektedir. Bu kişiler bakımından soruşturma Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Başsavcivekili tarafından yapılacak ve soruşturma sırasında gerekli hâkim kararları Yargıtayın ilgili ceza dairesi tarafından verilecektir.

MADDE 22- Madde ile, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle Jandarma Genel Komutanı ve Sahil Güvenlik Komutanı ile bu komutanlıklarda görevli general ve amiraller hakkında görev suçlarından dolayı kovuşturma yapacak yargı mercileri belirlenmektedir. Bu kişiler bakımından kovuşturma Yargıtayın ilgili ceza dairesi tarafından yapılacaktır.

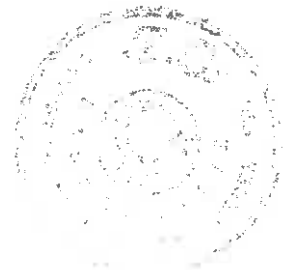
MADDE 23- Madde ile, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 119 uncu maddesinin beşinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

Değişiklikle, askerî mahallerde yapılacak aramanın yalnızca askerî makamlar tarafından yapılmasını öngören hüküm yerine; kural olarak, Cumhuriyet savcısının nezareti ve askerî makamların katılımıyla kolluk görevlilerinin arama yapması düzenlenmektedir. Böylelikle, koruma tedbirlerinin veya diğer adlî görevlerin ifasında profesyonel olan görevlilerden faydalanmak suretiyle soruşturmanın tamamlanması ve bu doğrultuda adil, süratli ve doğru bir ceza yargılamasının gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Bununla birlikte düzenleme ile gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, Cumhuriyet savcısının nezareti olmaksızın yazılı emri ve askerî makamların katılımıyla adlî kolluk görevlileri tarafından da arama yapılabilmesine imkân sağlanmaktadır.

MADDE 24- Madde ile, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 127 nci maddesinin altıncı fıkrası, aynı Kanunun 119 uncu maddesinin beşinci fıkrasında yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlamak amacıyla değiştirilmektedir.

MADDE 25- Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun adı Hâkimler ve Savcılar Kurulu olarak değiştirilmiş, daire sayısı üçten ikiye, üye sayısı yirmiikiden onüçe düşürülmüş ve üyelerin seçim usulü yeniden düzenlenmiştir. Buna bağlı olarak, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 3 üncü maddesinde yapılan değişiklikle, Kurulun onüç üyeden oluşması, iki daire halinde çalışması ve üyelerden dördünün Cumhurbaşkanınca, yedisinin Türkiye Büyük Millet Meclisince seçilmesi öngörülmektedir.

MADDE 26- Madde ile, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 6 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereğince kamu idarelerinde iç denetçi bulunması gerekmektedir. Ayrıca, Anayasanın 140 ıncı maddesinin beşinci fıkrasında yer alan; "Hâkimler ve savcılar, kanunda belirtilenlerden başka, resmî ve özel hiçbir görev alamazlar." hükmü uyarınca, hâkim ve savcıların yasal dayanak olmadan iç denetçi olarak atanmaları mümkün değildir. Bu nedenle, maddenin ikinci fıkrasına eklenmesi öngörülen (f) bendinde hâkim ve savcılarının Kurul iç denetçiliğine atanmalarına ilişkin düzenleme yapılmakta ve 5018 sayılı Kanunun 63 ve devamı maddeleri uyarınca Kurulda görev yapmak üzere, iç denetçileri atama görevi Başkana verilmektedir. Başkan, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az altı yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile iç denetim hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılanlar arasından, muvafakatleri alınmak şartıyla iç denetçi atayabilecektir.

6087 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasına eklenen (g) bendiyle, Kurulda görev yapanların 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 49 uncu maddesi kapsamında yurtdışına gönderilmeleri veya bunların Kurulun faaliyetleri doğrultusunda yurtdışında görevlendirilmelerinin Başkan tarafından yapılması öngörülmektedir.

6087 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasına eklenen (ğ) bendiyle, Başkanın Kurulun hâkim ve savcı haricindeki personelinin atama, nakil, görevde yükselme, disiplin ve benzeri özlük işlemlerine ilişkin konularda yönetmelik çıkarabileceği açıklığa kavuşturulmaktadır.

6087 sayılı Kanunun mevcut düzenlemesine göre, Kurul üç daireden oluştuğundan maddenin beşinci fıkrasında Başkanvekilinin yokluğunda, yerine daire başkanlarından hangisinin vekâlet edeceğini belirleyeceği hüküm altına alınmıştır. Kurulun daire sayısının üçten ikiye düşürülmesine bağlı olarak, Başkanvekiline yokluğunda diğer daire başkanının, onun da yokluğunda Başkan tarafından görevlendirilen üyenin vekâlet edeceği düzenlenmektedir.

6087 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine eklenen fıkra ile, Kurul iç denetçiliğine atananların İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından en az iki aylık eğitime tabi tutulmaları ve eğitim sonunda bunlara kendi idarelerinde geçerli Kamu İç Denetçi Sertifikası verilmesi öngörülmektedir.

MADDE 27- Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun üye sayısının yirmiikiden onüçe düşürülmesine, yedek üyelik müessesesine son verilmesine ve tüzüğün Anayasadan çıkarılmasına bağlı olarak, 6087 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında değişiklik yapılmaktadır. Ayrıca ikinci fıkranın mülga (d) bendi yeniden düzenlenerek Genel Kurula hâkim ve savcılarının uymaları gereken etik davranış ilkelerini belirleme görevi verilmektedir.

MADDE 28- Madde ile, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyelerinin seçildikleri kaynakların ve seçim usulünün değiştirilmesine ve Kurulun daire ve üye sayısının düşürülmesine bağlı olarak, üyelerin dairelere dağılımı yeniden belirlenmektedir.

MADDE 29- Madde ile, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 9 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun daire sayısının üçten ikiye düşürülmesi nedeniyle, dairelerin görevleri yeniden düzenlenmektedir. Birinci ve İkinci Dairenin mevcut görevleri devam ettirilmekte; kaldırılan Üçüncü Dairenin hâkim ve savcılar hakkındaki denetim, soruşturma, araştırma ve inceleme yapılmasına ilişkin görevleri ile ilgili kanunlarda

verilen görevlerin yerine getirilmesi bakımından en yakın mahkeme veya hâkimlikleri belirleme görevi Birinci Daireye; hâkim ve savcı adaylarını mesleğe kabul etme, hâkimlik ve savcılık görevine tekrar atanma ile diğer hizmetlerden mesleğe atanma talepleri hakkında karar verme, meslekten çekilme, çekilmiş sayılma ve görevin sona ermesi hakkında karar verme görevleri İkinci Daireye verilmektedir.

Ayrıca, hâkim ve savcılar hakkındaki ihbar ve şikâyet başvurularını 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 97 nci maddesinde belirtilen şartlar yönünden inceleme ve gereğini yapma görevi de Birinci Daire tarafından yerine getirilecektir.

MADDE 30- Madde ile, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 15 inci maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Mevcut fıkra, Adalet müfettişliği, Kurul müfettişliği ve Bakanlık iç denetçiliği görevlerinin birinden diğerine ilgililerin muvafakati alınarak atama yapılabilmekte ve bu şekilde atananların önceki denetim biriminde geçirdikleri süreler yeni atanılan birimde geçmiş sayılmaktadır. Tasarıyla, Kurul iç denetçiliğine atama yapılması öngörüldüğünden, Kurul iç denetçiliğine atananlar da bu madde kapsamına alınmaktadır.

MADDE 31- Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, Kurulun daire sayısı üçten ikiye, üye sayısı yirmiikiden onüçe düşürülmüş ve üyelerin seçim usulü ile seçildikleri kaynaklar değiştirilmiştir. Bu değişikliğe bağlı olarak 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 18 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Buna göre, Cumhurbaşkanı mevcut düzenlemede olduğu gibi üyelerin dördünü seçecektir. Ancak Cumhurbaşkanı, avukatlar ve öğretim üyeleri arasından değil, Anayasada yapılan değişikliğe uygun olarak birinci sınıf olup birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılar arasından seçim yapacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi ise Kurul üyelerinden yedisini seçecektir. Bu üyelerden üçü, avukatlar ve öğretim üyeleri arasından, üçü Yargıtay, biri ise Danıştay üyeleri arasından seçilecektir. Ancak, öğretim üyesi ve avukatlar arasından seçilecek üç üyeden en az birinin öğretim üyesi ve en az birinin de avukat olması gerekmektedir. Seçilen üyeler dört yıl görev yapacaklardır.

Anayasa değişikliğiyle görev süresi biten Kurul üyelerine en fazla bir defa daha Kurula üye seçilebilme imkânı getirilmiştir. Anayasanın bu hükmüne uyum sağlamak amacıyla ikinci fıkra da değişiklik yapılarak, görev süresi biten üyelerin sadece bir kez daha Kurula üye seçilebilmeleri hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin son fıkrasında, hâkim ve savcılar arasından Cumhurbaşkanınca seçim yapılacağı için, Kurul tarafından seçilme yeterliğini haiz hâkim ve savcılarının listesinin Cumhurbaşkanlığına gönderilmesi öngörülmektedir.

MADDE 32- Anayasa değişikliğiyle, Kurul üyeliği için sabit bir seçim dönemi ve yedek üyelik müessesesi ile kalan süreyi tamamlama hali öngörülmemiş ve Kurul üyeliğinin herhangi bir nedenle boşalması halinde, yeni seçilen üyenin dört yıl görev yapması hükme bağlanmıştır. Buna uygun olarak, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 19 uncu maddesinde değişiklik yapılmakta ve üyelerin görev süresinin dolmasından önceki otuz gün içinde Kurul üyeliği seçimlerinin tamamlanması öngörülmektedir.

MADDE 33- Anayasanın 159 uncu maddesinde Kurul üyelerinin seçim usulünde yapılan değişikliğe bağlı olarak, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 20 nci maddesi değiştirilmekte ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yapılacak seçimin usul ve esasları düzenlenmektedir. Buna göre Meclis, üçü avukat veya öğretim üyeleri arasından, biri Danıştay, üçü de Yargıtay üyeleri arasından olmak üzere Kurul üyelerinden yedisini seçecektir.

Aday adayları başvurularını, Meclis Başkanlığınca ilan edilen tarihler arasında Başkanlığa yapacak, başvurular Anayasa ve Adalet Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderilecektir. Karma Komisyon, başvuru şartlarını taşıyanlar arasından üye tamsayısının üçte iki çoğunluğuyla Meclis Genel Kurulunun seçeceği her bir üyelik için üç adayı belirleyecektir. Karma Komisyon birinci oylamada üçte iki çoğunluğu sağlayamadığı takdirde ikinci oylamada beşte üç çoğunluk arayacak, bu oranı da sağlayamadığı takdirde her bir üyelik için en çok oy olan iki aday adayı arasından ad çekme usulüyle aday belirleme işlemini tamamlayacaktır. Karma Komisyon, her bir üyelik için belirlediği üç adayı Meclis Genel Kuruluna sunulmak üzere Meclis Başkanlığına bildirecektir. Meclis Genel Kurulu üye seçimini gizli oyla yapacaktır. Genel Kurulda da öncelikle üçte iki çoğunluk aranacak, bu oran sağlanamazsa beşte üç, bu oranın da sağlanamaması halinde en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü uygulanarak üye seçimi tamamlanacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Kurul üyeliği seçimini, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki otuz gün içinde tamamlayacaktır. Ayrıca, Meclisin üye seçimine ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümleri uygulanacaktır.

MADDE 34- Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, Kurulda yedek üyelik müessesine son verilmesine bağlı olarak, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 27 nci maddesinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, Kurul üyeliğinin ölüm, emeklilik, istifa ve benzeri nedenlerle boşalması hâlinde, durum ilgisine göre Cumhurbaşkanlığına veya Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bildirilecek ve boşalmayı takip eden otuz gün içinde yeni üye seçimi yapılacaktır.

Mevcut düzenlemede Kurul üyeliğinin herhangi bir şekilde boşalması hâlinde yedek üye veya yeni seçilen üye, üyeliği sona erenin kalan süresini tamamlamaktadır. Ancak Anayasada yapılan değişiklikle, yedek üyelik müessesesi ve kalan süreyi tamamlama durumu kaldırıldığı için Kurula seçilen üyeler dört yıl için seçilecek ve bu süreyi tamamlayacaklardır. Bir başka ifadeyle Kurul üyeliğinin herhangi bir nedenle boşalması halinde, yeni seçilen Kurul üyesi de dört yıl görev yapacaktır.

MADDE 35- Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, Kurulda yedek üyelik müessesesine son verildiğinden, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin birinci fıkrasında ve üçüncü fıkrasının (b) bendinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

MADDE 36- 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 32 nci maddesinde yapılan değişiklikle, Genel Kurul ve dairelerde alınan kararlarda karşı oy kullanan üyelerin, kararın onbeş günlük yazılma süresi içinde karşı oy gerekçelerini sunmamalarının, kararın hukuki sonuçlarını doğurmasına ve tebliğine engel teşkil etmeyeceği hükme bağlanmaktadır. Düzenlemeyle, uygulamada karşı oy gerekçelerinin geç yazılmasından kaynaklanan sorunların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 37- 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 39 uncu maddesi uyarınca soruşturma yapmakla görevli üyeler ile hakkında soruşturma yapılan üye, ilgili Genel Kurul toplantılarında oy kullanamamaktadır. Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, Kurulun üye sayısının yirmiikiden onüçe düşürülmesi nedeniyle, Genel Kurulun bu hâllerde karar alması zorlaşacaktır. Bu sebeple, 6087 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinde değişiklik yapılarak, üyeler hakkındaki disiplin soruşturmalarının, Genel Kurul tarafından gizli oyla seçilecek üç kişilik bir kurul yerine, aynı usulle seçilen bir üye tarafından yapılması hükme bağlanmaktadır.

MADDE 38- 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 39 uncu maddesi uyarınca soruşturma yapmakla görevli üyeler ile hakkında soruşturma yapılan üye, ilgili Genel Kurul toplantılarında oy kullanamamaktadır. Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, Kurulun üye sayısının yirmiikiden onüçe düşürülmesi nedeniyle, Genel Kurulun bu hâllerde karar alması zorlaşacaktır. Bu sebeple, 6087 sayılı Kanunun 38 inci maddesinde değişiklik yapılarak, üyeler hakkında adli suçları nedeniyle yapılacak soruşturmaların Genel Kurul tarafından gizli oyla seçilecek üç kişilik bir kurul yerine, aynı usulle seçilen bir üye tarafından yapılması hükme bağlanmaktadır.

MADDE 39- 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununa eklenen 39/A maddesi ile, kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk halleri de dâhil olmak üzere, Kurul üyeleri ile Genel Sekreterlik ve Teftiş Kurulu Başkanlığının hâkim ve savcı sınıfından yetkililerinin, görevlerinin gereği olarak yaptıkları işlem, yürüttükleri faaliyet veya aldıkları kararlar nedeniyle tazminat davasının ancak Devlet aleyhine açılabileceği hükme bağlanmaktadır. Böylece, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 46 ncı maddelerinde yer alan hâkim ve savcıların soruşturma, kovuşturma ve yargılama faaliyetlerinden ötürü Devlet aleyhine dava açılabilmesine ilişkin hüküm, hâkim ve savcılar hakkında işlem tesis eden Kurul üyeleri ile Genel Sekreterlik ve Teftiş Kurulu Başkanlığının hâkim ve savcı sınıfından olan yetkilileri için de getirilmektedir.

MADDE 40- 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde 6524 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla yapılan değişiklikle, Kurul müfettişi tanımından Teftiş Kurulu Başkanı ve Teftiş Kurulu başkan yardımcılarının çıkarılmış olması nedeniyle, bu kişiler 42 nci maddenin kapsamından da çıkmıştır. Düzenlemeyle, Teftiş Kurulu Başkanı ve Teftiş Kurulu başkan yardımcıları da tekrar atanmaya ilişkin 42 nci madde kapsamına alınmaktadır. Ayrıca, 6524 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle genel sekreter yardımcılarının Başkan tarafından atanmasının hükme bağlanması ve Tasarıyla Kurul iç denetçilerinin Başkan tarafından atanmasının öngörülmesi nedeniyle, genel sekreter yardımcılarının ve iç denetçilerin istekleri üzerine veya resen Başkanın kararı üzerine uygun bir göreve Birinci Daire tarafından atanacakları hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 41- Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun adı Hâkimler ve Savcılar Kurulu olarak değiştirilmiştir. Bu nedenle, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununa eklenen ek 1 inci madde ile, diğer mevzuatta Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna yapılan atıfların Hâkimler ve Savcılar Kuruluna yapılmış sayılacağı hüküm altına alınmaktadır.

Ek 2 nci madde ile, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun müfettiş ihtiyacının karşılanması amacıyla yeni kadrolar ihdas edilmektedir.

MADDE 42- Yargı hizmetlerinin denetiminin daha etkin yapılabilmesi için Kurul müfettişlerinin sayısının artırılmasına ihtiyaç bulunmakta, ancak atamalarda aranan beş yıllık kıdem şartı nedeniyle müfettişliğe yeterli sayıda başvuru yapılmamaktadır. Bu nedenle 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununa eklenen geçici madde ile, Kurul müfettişliğine olan talebi artırmak amacıyla üç yıl süreyle, Kurul müfettişliğine atanmak için aranan beş yıllık hizmet süresinin üç yıl olarak uygulanması öngörülmektedir.

MADDE 43- Madde ile, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Anayasada yapılan değişiklikle askerî yargı kaldırılmış ve Askerî Yargıtay ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesi başkan ve üyeleri Anayasa Mahkemesinin Yüce Divan sıfatıyla yargılayacağı kişiler arasından çıkarılmıştır. Yine Anayasa değişikliğiyle Jandarma Genel Komutanının da Yüce Divanda yargılanmasına son verilmiş, ayrıca öngörülen yeni hükümet sistemine uygun olarak Bakanlar Kurulu Anayasadan çıkarılmıştır.

Anayasa değişikliğiyle, kanun hükmünde kararname Anayasadan çıkarılarak Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ihdas edilmiş ve Anayasanın 148 inci maddesinde Anayasa Mahkemesinin Cumhurbaşkanlığı kararnamelerini Anayasaya uygunluk bakımından denetleyeceği hüküm altına alınmıştır. Yapılan bu değişikliklere bağlı olarak maddede düzenleme yapılmaktadır.

Yeni hükümet sisteminde Cumhurbaşkanı yardımcıları ile bakanların da yasama dokunulmazlığından faydalanmaları düzenlendiği için, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin kararlara karşı Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanların açacakları iptal davasına Mahkeme tarafından bakılmasının sağlanması amacıyla maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 44- Madde ile, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 35 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Anayasa değişikliğiyle, kanun hükmünde kararname Anayasadan çıkarılarak Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ihdas edilmiş ve Anayasanın 148 inci maddesinde Anayasa Mahkemesinin Cumhurbaşkanlığı kararnamelerini Anayasaya uygunluk bakımından denetleyeceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca, Anayasa değişikliği ile getirilen yeni hükümet sistemine bağlı olarak Anayasa Mahkemesine iptal davasının iktidar ve ana muhalefet partisi meclis grupları yerine, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubunca açılacağı düzenlenmiştir. Anayasada yapılan bu değişikliklere uyum sağlamak amacıyla maddede düzenleme yapılmaktadır.

Öte yandan, en fazla üyeye sahip iki partinin tespitinde ortaya çıkabilecek tereddütlerin önüne geçilmesi amacıyla, siyasi parti gruplarının milletvekili sayılarında eşitlik olması halinde iptal davası açabilecek siyasi parti gruplarının en son milletvekili genel seçiminde alınan geçerli oy sayısına göre belirleneceği düzenlenmektedir.

MADDE 45- Madde ile, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 51 inci maddesine fıkra eklenmektedir. Bireysel başvuru hakkını açıkça kötüye kullananlara verilen disiplin para cezasının her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılması öngörülmektedir. Böylece disiplin para cezası, paranın alım gücü ve günün ekonomik şartlarına göre her yıl artırılacaktır.

MADDE 46- Madde ile, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 57 nci maddesine fıkra eklenmektedir. Anayasanın 105 inci ve 106 ncı maddelerinde yapılan değişiklikle Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanların Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesinde yargılanmalarının belli bir sürede

bitirilmesinin öngörülmesi nedeniyle, maddeye bu doğrultuda fıkra eklenmektedir. Buna göre Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar hakkında Yüce Divanda yapılacak yargılama üç ay içinde tamamlanacaktır. Bu süre içinde yargılamanın tamamlanamaması hâlinde bir defaya mahsus olmak üzere Yüce Divanın yargılama süresi üç ay uzayacak ve bu süre içinde yargılama kesin olarak bitirilecektir.

MADDE 47- Madde ile, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanuna geçici madde eklenmektedir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin yürürlüğe girmesinden önce görev yapmış olan Bakanlar Kurulu üyelerinin görevleriyle ilgili suçlar ile kaldırılan Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi başkan ve üyeleri, başsavcılar ile Jandarma Genel Komutanının, 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce görevleriyle ilgili işledikleri suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanacakları hükme bağlanmaktadır. Düzenlemeyle, bu kişilerin yargılanmaları hususunda ortaya çıkabilecek tereddütlerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Anayasa değişikliğiyle, askerî yargı kaldırılmış, ancak Anayasaya eklenen geçici 21 inci maddenin (D) fıkrasında Anayasa Mahkemesine Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinden seçilen üyelerin herhangi bir sebeple görevlerinin sona ermesine kadar üyeliklerinin devam edeceği hükme bağlanmıştır. Bu itibarla madde ile, söz konusu üyelerin görevlerinin sona ermesine kadar üyeliklerinin devam edeceği düzenlenmektedir. Ayrıca, Anayasa Mahkemesine askerî yargıdan üye seçilemeyeceği için 11 inci maddenin dördüncü fıkrasındaki askerî yargıdan seçilenlerin ordu mensubu olmaktan doğan emeklilikle ilgili bütün haklarının saklı olduğuna dair hüküm yürürlükten kaldırıldığından, askerî yargıdan seçilmiş ve görevleri devam eden üyelerin hak kaybına uğramamaları için düzenleme yapılmaktadır.

Anayasanın geçici 21 inci maddesinin (F) fıkrasında kanun hükmünde kararnamelerin yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdüreceği ve kanun hükmünde kararnameler hakkında Anayasanın 152 nci ve 153 üncü maddelerinin uygulanmasına devam olunacağını hüküm altına alınmasına bağlı olarak 6216 sayılı Kanuna eklenen geçici 2 nci maddenin dördüncü fıkrasında Anayasa Mahkemesinin kanun hükmünde kararnamelere ilişkin görevlerinin devam edeceği düzenlenmektedir.

MADDE 48- Anayasa değişikliğine uyum sağlamak amacıyla bazı kanunlarda ibare değişiklikleri yapılmaktadır.

1. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunda yapılan değişiklikler;

a) Anayasada yapılan değişiklikle askerî yargı kaldırıldığından adli ve idari yargı mercileriyle askerî yargı arasında görev uyuşmazlığı çıkmasının mümkün olmaması nedeniyle 2247 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

b) 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla Anayasa Mahkemesinde yedek üyelik müessesesi kaldırıldığından, 2247 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

c) 2247 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 2247 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle Mahkemenin Hukuk ve Ceza şeklinde iki bölüm halinde çalışmasına ve Mahkeme Genel Kuruluna son verilmesi nedeniyle, Hukuk ve Ceza bölümü ile Genel Kurula ilişkin ibareler yürürlükten kaldırılmaktadır. Ayrıca, 2575 sayılı Danıştay Kanununda “Başkanunsözcüsü” yerine “Başsavcı” ibaresi kullanıldığından “Başkanunsözcüsü” ibaresi maddeden çıkarılmaktadır.

ç) Mahkemenin Hukuk ve Ceza şeklinde iki bölüm halinde çalışmasına ve Mahkeme Genel Kuruluna son verilmesi nedeniyle, Mahkeme tek heyet halinde çalışacaktır. Bu itibarla, Kanunun 8 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

d) 2247 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 6771 sayılı Kanunla askerî yargının kaldırılması nedeniyle maddenin birinci fıkrasında yer alan “askeri” ibaresi ile 2575 sayılı Danıştay Kanununda “Başkanunsözcüsü” yerine “Başsavcı” ibaresi kullanıldığından maddedeki “Başkanunsözcüsü” ibareleri de çıkarılmaktadır. Ayrıca, askerî yargının kaldırılmasına bağlı olarak, Uyuşmazlık Mahkemesi önüne ceza yargılamasından kaynaklanan görev ve hüküm uyuşmazlığı gelmesi mümkün olmayacağından, maddenin ikinci fıkrasındaki ceza mahkemelerinde görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ilişkin ibare ve beşinci fıkra yürürlükten kaldırılmaktadır.

e) 2247 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Görev itirazında bulunabilecek kişi veya makamın, uyuşmazlık çıkarılmasını istemeye yetkili makama başvurusunu yaparken uyması gereken sürelerin başlangıcı ile ilgili oluşabilecek ihtilaflar değişiklikle giderilmekte ve bu sürelerin başlangıç anı maddede net olarak belirlenmektedir. Yapılan değişiklikle 2247 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasındaki uyulması zorunlu sürelerin başlangıcı, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunundaki düzenlemelerle de uyumlu hale getirilmektedir.

f) 2575 sayılı Kanunda “Başkanunsözcüsü” yerine “Başsavcı” ibaresi kullanıldığından, 2247 sayılı Kanunun 13 üncü maddesindeki “Başkanunsözcüsü” ibaresi maddeden çıkarılmaktadır.

g) Anayasada yapılan değişiklikle askerî yargı kaldırıldığından, 2247 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

ğ) Askerî yargının kaldırılmasına bağlı olarak, Uyuşmazlık Mahkemesi önüne ceza yargılamasından kaynaklanan görev ve hüküm uyuşmazlığı gelmesi mümkün olmayacağından, 2247 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

h) Askerî yargının kaldırılmasına bağlı olarak, Uyuşmazlık Mahkemesi önüne ceza yargılamasından kaynaklanan görev ve hüküm uyuşmazlığı gelmesi mümkün olmayacağından, 2247 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

ı) Anayasada yapılan değişiklikle askerî yargının kaldırılması nedeniyle, “askeri” ibaresi 2247 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinden çıkarılmaktadır.

i) Askerî yargının kaldırılmasına bağlı olarak, Uyuşmazlık Mahkemesi önüne ceza yargılamasından kaynaklanan görev ve hüküm uyuşmazlığı gelmesi mümkün olmayacağından, 2247 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

j) 2247 sayılı Kanunun 25 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 24/12/1964 tarihli ve 521 sayılı Danıştay Kanununun yürürlükten kaldırılarak, idari yargıyla ilgili usul hükümlerinin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda düzenlenmiş olması nedeniyle, 521 sayılı Kanun yerine 2577 sayılı Kanuna atıf yapılmaktadır. Ayrıca, askerî yargının kaldırılmasına bağlı olarak Uyuşmazlık Mahkemesi önüne ceza yargılamasından kaynaklanan görev ve hüküm uyuşmazlığı gelmesi mümkün olmayacağından, maddenin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

k) Tasarı ile, 2247 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, Mahkemenin Hukuk ve Ceza şeklinde iki bölüm halinde çalışmasına ve Mahkeme Genel Kuruluna son verilmesi nedeniyle, 2247 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

l) 2575 sayılı Kanunda “Başkanunsözcüsü” yerine “Başsavcı” ibaresi kullanıldığından maddede değişiklik yapılmaktadır.

m) 2247 sayılı Kanunun 35 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 2575 sayılı Kanunun 96 ncı maddesiyle 521 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış ve idari yargılama usulüne ilişkin hükümler 2577 sayılı Kanunda düzenlenmiştir. Bu nedenle maddenin birinci fıkrasında yapılan atıf değiştirilmektedir. Ayrıca, 2575 sayılı Kanunda başkanunsözcüsü yerine başsavcıya yer verildiğinden, maddedeki başkanunsözcüsü ibareleri çıkarılmaktadır.

n) 2575 sayılı Kanunda “Başkanunsözcüsü” yerine “Başsavcı” ibaresi kullanıldığından, 2247 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

2. Anayasada yapılan değişiklikle, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun adının Hâkimler ve Savcılar Kurulu şeklinde değiştirilmesine bağlı olarak, 2575 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde geçen “Yüksek” ibareleri çıkarılmaktadır.

3. Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun adının Hâkimler ve Savcılar Kurulu şeklinde değiştirilmesine bağlı olarak, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun ilgili maddelerinde düzenleme yapılmaktadır.

4. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda yapılan değişiklikler;

Askerî yargının kaldırılması nedeniyle 2577 sayılı Kanunun 9 uncu, 13 üncü ve 15 inci maddelerinde değişiklik yapılmaktadır.

Anayasada yapılan hükümet sistemi değişikliğine bağlı olarak, 2577 sayılı Kanunun 20 ncı maddesindeki Başbakan ibaresi, Cumhurbaşkanı veya Cumhurbaşkanı yardımcısı şeklinde değiştirilmektedir. Ayrıca, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun adındaki Yüksek ibaresi yürürlükten kaldırılmaktadır.

Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun adının Hâkimler ve Savcılar Kurulu olarak değiştirilmesine uyum sağlamak amacıyla 2577 sayılı Kanunun 61 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

5. Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun adının Hâkimler ve Savcılar Kurulu olarak değiştirilmesine bağlı olarak 2797 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde değişiklik yapılmaktadır.

6. Tasarı ile, 6087 sayılı Kanunda değişiklik yapılarak Hâkimler ve Savcılar Kuruluna iç denetçi atanması öngörüldüğünden, Bakanlık iç denetçileriyle benzer görevi ifa edecek olan Kurul iç denetçilerinin de ek ödeme kapsamına alınmaları maksadıyla 2802 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

7. 2820 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. 6771 sayılı Kanunla Anayasanın 101 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan Cumhurbaşkanı seçilenin varsa partisiyle ilişkisinin kesileceğine ilişkin hüküm yürürlükten kaldırılmış ve 6771 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde bu değişikliğin Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi hüküm altına alınmıştır. Böylece Cumhurbaşkanının bir siyasi partiye üye olabilmesi ve genel başkan seçilebilmesi mümkün hale gelmiştir. Ayrıca söz konusu Anayasa değişikliği ile getirilen yeni hükümet sisteminde Bakanlar Kurulu kaldırılmış ve Cumhurbaşkanı yardımcılığı müessesesi ihdas edilmiştir. Bu nedenlerle büyük kongrenin tabi üyeleri arasına Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkanı yardımcıları da eklenmektedir.

8. Anayasa değişikliği ile askerî yargının kaldırılması, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun adının Hâkimler ve Savcılar Kurulu olarak değiştirilmesi ve Bakanlar Kurulunun Anayasadan çıkarılması nedeniyle 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun ilgili maddelerinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

9. Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun adının Hâkimler ve Savcılar Kurulu olarak değiştirilmesine bağlı olarak 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununda değişiklik yapılmaktadır.

10. 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 48 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, bölge adliye mahkemeleri ile bu mahkemeler nezdindeki Cumhuriyet başsavcılıkları ve adalet komisyonlarının denetimlerinin, zamanında ve daha etkin bir biçimde yapılması maksadıyla, başmüfettişler yanında müfettişler tarafından da denetlenmesine imkân sağlanmaktadır. Ayrıca bölge idare mahkemeleri halen başmüfettişler yanında müfettişler tarafından da denetlenebildiğinden, yapılan değişiklikle adli ve idari yargı mercilerinin denetiminde uyum sağlanmaktadır.

11. 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununda yapılan değişiklikler:

a) Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklik doğrultusunda 6087 sayılı Kanunun adında ve 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Yüksek” ibareleri çıkarılmaktadır.

b) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun adının Hâkimler ve Savcılar Kurulu olarak değiştirilmesine, daire sayısının üçten ikiye düşürülmesine ve Kurulda yedek üyelik müessesesine son verilmesine bağlı olarak 6087 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

c) Anayasanın 159 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrasında yapılan değişikliğe bağlı olarak 6087 sayılı Kanunun 4 üncü ve 17 nci maddelerinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

ç) 6087 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yapılan düzenlemeyle, Kurulda görev yapan 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi personelin Bakanlık teşkilatına atanmasında yılı bütçe kanunundaki kadro sınırlamasının uygulanmaması amaçlanmaktadır.

d) Anayasanın 159 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrasında yapılan değişikliğe uyum sağlamak amacıyla 6087 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

e) Anayasa değişikliğine uyum sağlamak amacıyla, 6087 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle dairelerin görevleri yeniden düzenlenmiş ve kaldırılan Üçüncü Dairenin hâkim ve savcılar hakkındaki denetim, soruşturma, araştırma ve inceleme yapılmasına ilişkin görevleri Birinci Daireye verilmiştir. Bu itibarla 16 ncı maddede yapılması öngörülen değişiklikle Teftiş Kurulu Başkanının yıllık teftiş programı taslağını kaldırılan Üçüncü Daire yerine Birinci Daireye sunması hükme bağlanmaktadır.

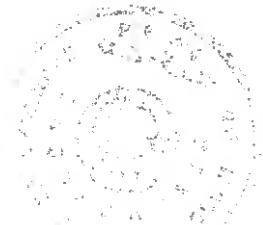
f) 6087 sayılı Kanunun 35 inci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, Kurul üyelerinin görevlerini aksatmamak ve Başkanlığa bilgi vermek koşuluyla, yükseköğretim kurumlarında ders vermelerine ve sınav jürilerinde görev almalarına imkân sağlanmaktadır.

g) Düzenlemeyle, 39 uncu maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen şartları taşımayan ihbar ve şikâyetlerin Başkan tarafından işleme konulmayacağı açıklığa kavuşturulmaktadır. Tasarıyla, 6087 sayılı Kanunun 36 ncı ve 38 inci maddelerinde yapılması öngörülen değişiklikle, üyeler hakkında disiplin ve adli suçlar yönünden yapılacak soruşturmaların üç kişilik soruşturma kurulu yerine bir üye tarafından yürütülecek olması nedeniyle 6087 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde değişiklik yapılmaktadır.

ğ) Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun adı Hâkimler ve Savcılar Kurulu olarak değiştirildiğinden, 6087 sayılı Kanunun 43 üncü maddesinde yer alan “Yüksek” ibaresi çıkarılmaktadır.

12. 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunda yapılan değişiklikler;

a) Anayasada yapılan değişiklikle askerî yargı kaldırılarak Anayasa Mahkemesine bu yargı kolundan üye seçilmesine son verilmiş ve Anayasa Mahkemesinin üye sayısı onyediden onbeşe, Genel Kurulun toplantı yeter sayısı onikiden ona düşürülmüştür. Bu itibarla 6216 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

b) Anayasa değişikliğiyle askerî yargı kaldırılarak Anayasa Mahkemesine bu yargı kolundan üye seçilmesine son verilmesi ve Anayasa Mahkemesinin üye sayısının onyediden onbeşe düşürülmesine bağlı olarak 6216 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

c) Anayasa değişikliğiyle askerî yargı kaldırılarak Anayasa Mahkemesine bu yargı kolundan üye seçilmesi usulüne son verilmesi ve Anayasa Mahkemesinin üye sayısının onyediden onbeşe düşürülmesi nedenleriyle 6216 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

ç) Anayasada yapılan değişiklikle getirilen yeni hükümet sistemine uygun olarak 6216 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

d) Anayasa değişikliğiyle askerî yargı kaldırılarak Anayasa Mahkemesine bu yargı kolundan üye seçilmesine son verilmesi, Anayasa Mahkemesinin üye sayısının onyediden onbeşe düşürülmesi ve Genel Kurulun oniki olan toplantı yeter sayısının ona düşürülmesine bağlı olarak 6216 sayılı Kanunun 21 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

e) 6216 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle bölümlerin altı üyeden oluşacağının düzenlenmesine bağlı olarak anılan Kanunun 22 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

f) Anayasa değişikliğiyle kanun hükmünde kararname Anayasadan çıkarılarak yürütmeye ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılabileceği ve bu kararnamelerin Anayasa Mahkemesince denetleneceğinin düzenlenmesine bağlı olarak 6216 sayılı Kanunun 37 nci maddesinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

g) Anayasa değişikliğiyle kanun hükmünde kararname Anayasadan çıkarılarak, yürütmeye ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılabileceği ve bu kararnamelerin Anayasa Mahkemesince denetleneceğinin düzenlenmesine bağlı olarak 6216 sayılı Kanunun 38 inci maddesinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

ğ) Anayasa değişikliğiyle getirilen hükümet sistemine bağlı olarak Başbakanlık Anayasadan çıkarıldığından, 6216 sayılı Kanunun 39 uncu maddesindeki “Başbakanlık” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı” şeklinde değiştirilmektedir.

h) Anayasa değişikliğiyle Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesini düzenleyen Anayasanın 152 nci maddesindeki kanun hükmünde kararname ibaresinin Cumhurbaşkanlığı kararnamesi şeklinde değiştirilmesine bağlı olarak, 6216 sayılı Kanunun “Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi” başlıklı 40 ıncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

ı) Anayasa değişikliğiyle kanun hükmünde kararname Anayasadan çıkarılarak, yürütmeye ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılabileceği ve bu kararnamelerin Anayasa Mahkemesince denetleneceğinin düzenlenmesine bağlı olarak 6216 sayılı Kanunun 43 üncü maddesinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

i) 6216 sayılı Kanunun 47 nci maddesinde yapılan değişiklikle, bireysel başvuru hakkının kötüye kullanılmasına engel olmak amacıyla, başvurunun bir avukat aracılığıyla yapılması durumunda vekâletnamenin bireysel başvuruya yönelik özel yetki içermesi ve başvuru tarihinden önceki altı ay içinde alınmış olması gerektiği hükme bağlanmaktadır.

j) Anayasanın 106 ncı maddesinde yapılan değişiklikle, milletvekillerinin bakan olarak atanmaları halinde milletvekilliklerinin sona ermesi, ancak yasama dokunulmazlığından yararlanmaya devam etmeleri öngörülmüştür. Aynı şekilde, yeni hükümet sisteminde Cumhurbaşkanı yardımcılarının da yasama dokunulmazlığından faydalanmaları düzenlenmiştir. Bu sebeple, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin kararlara karşı Cumhurbaşkanı yardımcılarının da iptal başvurusunda bulunabilmelerine imkân sağlamak amacıyla 6216 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

k) Anayasa değişikliğiyle kanun hükmünde kararname Anayasadan çıkarılarak, yürütmeye ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılabileceği ve bu kararnamelerin Anayasa Mahkemesince denetleneceğinin düzenlenmesine bağlı olarak 6216 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

13. 6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanununun 4 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 6771 sayılı Kanunla Anayasanın 101 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisiyle ilişkisi kesilir” hükmü yürürlükten kaldırılmış ve 6771 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde bu değişikliğin Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi hüküm altına alınmıştır. Böylece Cumhurbaşkanının bir siyasi partiye üye olabilmesi Anayasal açıdan mümkün hale gelmiş ve 6271 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasındaki Cumhurbaşkanlığı seçilenin varsa partisiyle ilişkisinin kesileceğine ilişkin hüküm de zımnen ilga edilmiştir. Bu nedenle 6271 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasındaki hükümsüz hale gelen ibare yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 49- Madde ile, yürürlükten kaldırılan kanunlar ve hükümler düzenlenmektedir. Anayasa değişikliğiyle askerî yargıya son verildiğinden askerî yargı içinde yer alan yüksek yargı dahil tüm mahkemelerin teşkilat kanunları yürürlükten kaldırılmaktadır. Aynı şekilde, askerî ceza infaz kurumlarının dayanağını teşkil eden 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 39 uncu maddesi ve askerî yargı ile adlî yargı arasındaki görev ilişkisini düzenleyen 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile bazı cezaların askerî ceza infaz kurumlarında infaz edileceğine dair 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 118 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Askerî yargının kaldırılması nedeniyle adlî ve idarî yargı arasında ceza yargılamasından kaynaklanan görev ve hüküm uyumsuzluğu çıkması mümkün olmayacağından, ceza davalarında tedbirleri düzenleyen 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 23 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

2247 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle Mahkemenin hukuk ve ceza şeklinde iki bölüm halinde çalışmasına ve Mahkeme Genel Kuruluna son verilmesi nedeniyle Genel Kurul tarafından alınacak ilke kararlarını düzenleyen 30 uncu madde yürürlükten kaldırılmaktadır.

Askerî yargının kaldırılması nedeniyle adlî ve idarî yargı arasında ceza yargılamasından kaynaklanan görev ve hüküm uyumsuzluğu çıkması mümkün olmayacağından ceza davasına katılanların taraf sayılmasına ilişkin 2247 sayılı Kanunun 37 nci maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

Ayrıca Kanun Tasarısıyla, 2247 sayılı Kanunda yer alan Başkanunsözcüsü ibarelerinin 2575 sayılı Danıştay Kanunundaki kullanıma uygun olarak başsavcı olarak değiştirilmesi öngörüldüğünden ihtiyaç kalmayan ek 1 inci madde yürürlükten kaldırılmaktadır.

Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarının Kurula üye seçmelerine son verildiğinden, hâkim ve savcılarının Kurula üye seçimine ilişkin usul ve esasları düzenleyen 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 21 ila 26 ncı maddeleri yürürlükten kaldırılmaktadır. Ayrıca 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla Kurulda yedek üyelik sistemine son verildiğinden yedek üyeliğe ilişkin aynı Kanunun 34 üncü maddesinin beşinci fıkrası da yürürlükten kaldırılmaktadır.

Anayasa değişikliğiyle askerî yargı kaldırılarak Anayasa Mahkemesine bu yargı kolundan üye seçilmesine son verilmesine bağlı olarak 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 11 inci maddesinin dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 50- Yürürlük maddesidir.

MADDE 51- Yürütme maddesidir.